

Ljudska PRAVICA

LETO XXIV. Stev. 25
 IZDAJA IN TISKA
 CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
 PODJETJE
 "LJUDSKA PRAVICA"
 DIREKTOR PODJETJA
 LEV MODIC
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 IVAN SINKOVEC
 List izhaja vsak dan razen
 petka - Cena 10 dinarjev

"LJUDSKA PRAVICA"
 USTANOVljena 6. OKTOBRA
 1934 - MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 16-DNEVNIK IN
 TEDNIK - OD OSVOBODITVE
 DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
 NIK, NATO PA KOT TEDNIK
 - OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKO POVEZANO-
 STI 2 "BORBO"

ŠESTI KONGRES LJUDSKE MLADINE JUGOSLAVIJE

Na bližnjih volitvah potrdimo da smo takšna mladina, kakršno naša dežela potrebuje

Kongres je soglasno sprejel volilni razglas in resoluciji o družbeni dejavnosti ter razvedrilu mladine in o razvoju mednarodnih stikov ter sodelovanja Ljudske mladine Jugoslavije

Beograd, 29. jan. (Tanjug). Na dopoldanskem plenarnem zasedanju VI. kongresa Ljudske mladine Jugoslavije so govorili predstavniki mladine Vzhodne Nemčije, Maroka, Severne Koreje, Svica, Madžarske, Albanije, Sirije in Izraela. Kongres je nato nadaljeval delo z razpravo o referatu Mike Tripala, potem pa je začel obravnavati predlog novega statuta Ljudske mladine Jugoslavije. V obrazložitvi tega predloga je član predsedstva CK Ljudske mladine Jugoslavije Budo Šoškić med drugim poudaril, da je razlog za sprejem novega statuta v glavnem ta, da doseženi statut ni jasno določil značaja, vloge in razvojne smeri Ljudske mladine v pogojih splošnega družbenega razvoja dežele, posebej pa v pogojih izgradnje sistema družbenega samoupravljanja in razvoja novega gospodarskega sistema.

Razen tega se je v zadnjih petih letih povečala vloga mladine v ostalih družbenih organizacijah, zlasti v tistih, v katerih se zbira mladina. Zato je bilo treba natančneje določiti odnos Ljudske mladine do družbenih organizacij. Novi statut je prilagojen potrebam celotnega članstva, tako da bo lahko pomagal članom Ljudske mladine, da si pridobijo osnovne predstave o tem, kako je nastala njihova organizacija, k čemu dandanes teži, kakšnega človeka vzgaja itd. Sedanje besedilo statuta je znatno obširnejše, ima pa tudi uvodno po-

in razvedrilu mladine, ki jo je predložila posebna kongresna komisija.

Kongres je prav tako soglasno sprejel tudi volilni razglas. Sprejeta je bila tudi resolucija o razvoju mednarodnih stikov in sodelovanja Ljudske mladine Jugoslavije, ki jo je sestavila posebna komisija na podlagi poročila CK in razprave na kongresu.

S kongresa so poslali pozdravno pismo predsedniku Titu.

Potem ko so bili objavljeni izidi volitev novega centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije, je ob zaključku dela

VI. kongresa govoril dosednji predsednik CK Ljudske mladine Jugoslavije, Mika Tripalo, katerega govor so pogosto prekinjali s ploskanjem.

V imenu novega Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije se je Mika Tripalo zahvalil udeležencem kongresa in izrazil prepričanje, da bo organizacija Ljudske mladine storila vse, da bi bili sklepi kongresa čimprej uresničeni. Poudaril je velik pomen tega kongresa, ki je izpričal neomajno enotnost delavske, kmečke, srednješolske in študentske mladine Jugoslavije. Navdušenje, ki je prišlo do

izraza na kongresu, je treba zdaj prenesti na delovna mesta, na izgradnjo avtomobilske ceste Bratstvo — enotnost ter na bližnje volitve v Zvezno ljudsko skupščino.

Konec govora Mike Tripala so udeleženci pozdravili z navdušenim ploskanjem in skandiranjem »Tito — bratstvo enotnost«, ki se dolgo ni hotelo početi. Vsi v dvorani so nato stajali zapeli Internacinalno, nato pa zaplesali koračko kolo.

PISMO VI. KONGRESA LMJ CENTRALNEMU KOMITEJU ZKJ IN TOVARIŠU TITU

Besede tovariša Tita pobuda za nove napore

Ko zaključujemo delo našega šestega kongresa, so naše misli posvečene Zvezi komunistov Jugoslavije, njenemu Centralnemu komiteju in tovarišu Titu, pod čigar okriljem in vsakdanjo skrbjo je rasla in se kalila močna, revolucionarna, enotna organizacija mladega rodu naše dežele.

Povzemanje sadov in kritična analiza razvojnega poti Ljudske mladine v zadnjih petih letih sta bili za naš šest kongres podlaga za natančnejšo opredelitev vloge in naloge Ljudske mladine v sistemu našega družbenega samoupravljanja, katerega široki okvirji, raznolike oblike in težnje

po stalnem razvoju odpirajo široko torišče za polno uveljavljanje ustvarjalnosti, delovne in intelektualne energije in pobude mladine na vseh področjih življenja.

Ce je bilo prva leta po našem petem kongresu precej zmede in tavanja, ce je prišlo spricho enostranske usmeritve v mnogih naših organizacijah takrat do določenega zastoja, ce smo stare metode in oblike politične dejavnosti počasi zamenjavali z novimi, lahko zdaj zanesljivo trdimo, in to je pokazal naš šest kongres, da je zadnja leta Ljudska mladina na poti nenehne vzpona in da čedalje uspešneje izpolnjuje svojo vlogo v sistemu naše neposredne socialistične demokracije. To se kaže v naraščajoči politični dejavnosti naših organizacij in prenašanju čedalje večjih družbenih odgovornosti na mladino. O tem zgovorno pričajo dejstva, da dela zdaj v organih družbenega samoupravljanja nad 100.000 mladincev in mladink, da je delalo doslej v delavskih svetih in njihovih odborih nad 77.000 mladih ljudi, da je bilo na zadnjih volitvah v Ljudske odbore izvoljenih nad 6300 mladih odbornikov, da odpade na mladino 68% vseh v letu 1957 sprejetih novih članov Zveze komunistov.

V naši zmerom mladi in razgibani socialistični družbi raste razgiban in enoten mladi rod, poln življenjskega optimizma, ki je usodno zainteresiran na nenehnem čim uspešnejšem razvoju socializma in pripravljen, da prispeva vse svoje umske in fizične sile za ustvarjanje novih, vsebinsko bogatejših in naprednejših oblik socialističnega življenja. Zavedamo se, da je od povečanega političnega in vzgojnega delovanja Ljudske mladine in drugih zavestnih socialističnih sil odvisno, v kolikšni meri se bodo razmahnille sile mladega rodu v boju za prizadevanje, da bi se ognili nevarnosti strašne atomske vojne. S svojim glasovanjem bomo mi, mladi, močno podprli našo deželo kot enega najboljših dejavnih borcev za politiko aktivne koeksistence, brezkompromisnega borcev za mir, za enakopravne odnose med državami in za polno spoštovanje suverenosti sleherne dežele.

Besede, ki jih je v začetku kongresa naslovil na našo mladino tovariš Tito in ki so prežete z velikim zaupanjem v mladi rod naše dežele, bodo za naše organizacije in vse mlade ljudi pobuda za nove napore in nov ustvarjalni polet v boju za razvijanje materialnih sil in socialističnih družbenih odnosov v naši deželi, za izpolnjevanje važnih nalog našega perspektivnega plana gospodarskega razvoja, za uspešno zgraditev avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti od Ljubljane do Djevdjelije s prostovoljnimi delom, za še bolj intenzivno delo za vsestransko socialistično vzgojo mladega rodu naše dežele. Naslonite se na sile mladine zmerom, kadar je to naši socialistični skupnosti potrebno! Mladina bo opravila zaupanje Zveze komunistov in naše skupnosti. To je enodušno prepričanje in sporočilo našega šestega kongresa.

Naj se razcveta in razvija naša svobodna socialistična skupnost, ki jo vodi po poteh nenehnega napredka Zveza komunistov Jugoslavije s tovarišem Titom!

Ribolov na Donavi

Bukarešta, 29. jan. (Tanjug). V Bukarešti je bil med Jugoslavijo, Sovjetsko zvezo, Romunijo in Bolgarijo sklenjen sporazum o ribolovu v vodah Donave. Uradno poročilo o sporazumu pravi:

Po pogajanjih, ki so trajala od 20. do 29. januarja, je bil v Bukarešti med Jugoslavijo, Sovjetsko zvezo, Romunijo in Bolgarijo sklenjen sporazum o ribstvu v vodah Donave. S tem sporazumom so določili ukrepe za ohranitev in povečanje ribjega bogastva, urejena so vprašanja ribištvu ter znanstvenega in tehničnega sodelovanja na tem področju. Sporazumu se lahko pridruži tudi druge zainteresirane podonavske dežele.

Pri svečanem podpisu sporazuma je bil navzoč tudi podpredsednik ramunske vlade in minister za industrijo potrošnih dobrin Stefan Voitek.

VOLILNI RAZGLAS VI. KONGRESA LMJ

GLASUJMO za našo lepšo prihodnost!

V marcu bomo imeli volitve v Zvezno in republiške Ljudske skupščine, četrte po vrsti v naši deželi. Volitve bodo nov pregled naših dosedanjih uspehov v izgradnji socialistične družbe, katere smisel so svoboda, blaginja in sreča človeka. Mi, mladi, polnopravni državljani takšne družbe moramo v udeležbo v volilni kampanji in s samim glasovanjem še enkrat potrditi že znano resnico, da so naše težnje, naši ideali, usoda vsega našega rodu nerazdružljivo povezani z usodo socialistične Jugoslavije.

S svojim glasovanjem bomo potrdili tudi največje uspehe minulega štiriletnega obdobja od zadnjih volitev v Zvezno in republiške Ljudske skupščine. Samoupravljanje proizvajalcev v gospodarstvu in samoupravljanje državljanov v komuni in družbenem življenju nasploh je postalo bistvo našega sistema socialistične demokracije, sprošilo je ustvarjalne sile ljudi in zrasklo v najprikladnejšo obliko povezovanja osebnih koristi državljanov s splošnimi koristmi skupnosti. Industrija je na svoji poti naglega vzpona dosegla nove velike uspehe in trikratno presegla predvojno proizvodnjo, kmetijstvo pa je storilo velik korak naprej in doseglo lani rekordno proizvodnjo. Vse to je omogočilo znatno zboljšanje življenjskega standarda in nam prineslo v petletnem planu natanko izraženo politiko ustvarjanja pogojev za še boljše življenje naših državljanov.

Bližnje volitve bomo imeli v času, ko si napredni ljudje vsega sveta na vso moč prizadevajo, da bi se ognili nevarnosti strašne atomske vojne. S svojim glasovanjem bomo mi, mladi, močno podprli našo deželo kot enega najboljših dejavnih borcev za politiko aktivne koeksistence, brezkompromisnega borcev za mir, za enakopravne odnose med državami in za polno spoštovanje suverenosti sleherne dežele.

Mladi ljudje, za nas so bližnje volitve posebno važne tudi zato, ker jih bomo imeli v času, ko na mlade državljane čedalje bolj snelo prenašamo večje družbene odgovornosti. Zadnje volitve v Ljudske odbore, na katerih je kandidiralo in bilo izvoljenih mnogo fanov in deklet, to najbolje potrjujejo. Z aktivnim sodelovanjem na bližnjih volitvah bomo izpričali, da smo ne samo dorasli in sposobni za tisto, kar nam je zaupano, marveč tudi za nekaj več — za nove dolžnosti in nove odgovornosti nasproti sebi samim in nasproti naši skupnosti.

Tako ne le naglo rastemo v aktivne in odgovorne člane družbe, marveč lahko bolj izpričujemo tudi tisto, kar je v nas največ vredno: mladostno energijo, borbenost in ustvarjalnost.

Z udeležbo v predvolilni kampanji in s samim glasovanjem se bomo tako oddolžili tudi naši socialistični deželi za vse tisto, kar nam je storila, da je naša mladost čim lepša in čim plodnejša. Na volitvah bomo glasovali tudi za to, da bodo naši življenjski in delovni pogoji še boljši, da bo naša družbena dejavnost popolnejša, naše šolanje še plodnejše, naša telesna vzgoja še bolj vsestranska. Ne bili bi namreč mladi, če bi bili povsem zadovoljni s tistim, kar imamo, če ne bi brehpeneli po višjem, lepšem in popolnejšem.

Mladi državljani, predlagamo in volimo tiste kandidate, ki so s svojim dosedanjim delom zaslužili zaupanje ljudstva, ki bodo znali vskladiti koristi komun s koristmi skupnosti, ki bodo razumeli zahteve sodobnih mladih ljudi in storili, kar je njihova dolžnost, da se bodo vsi naši mladi državljani vsestransko razvijali, da bodo postali svobodne družbene in dostojanstvene osebnosti z razvito socialistično zavestjo, z vzgojenim samostojnim mnenjem, z neoviranim kritičnim duhom, osebnosti, polne ustvarjalne volje in odgovornosti nasproti sebi in družbi.

Fantje in dekleta, vi, ki boste prvokrat glasovali, pojdite vsi na volitve in dokažite, da ste vredni nasledniki legendarnega sbojskega in brigadirskega rodu. Vi živite v drugačnih pogojih in vaša ustvarjalnost se kaže v drugačnih oblikah — v učenju, v razvijanju socialističnih odnosov med ljudmi, v obvladovanju sodobnega procesa proizvodnje v industriji in kmetijstvu ter v osvajanju znanstvenih pridobitev. Ko pa pridejo veliki dogodki, se vaša politična zavest in zrelost izražata prav tako nazorno kakor pri prejšnjih rodovih. Takšen velik dogodek so tudi bližnje volitve. Potrdimo tudi na njih, da smo takšna mladina, kakršno naša dežela prav potrebuje.

Mladinci in mladinke!

Vključimo se vsi v splošno predvolilno dejavnost Socialistične zveze in vnesimo v njo naše mladostno navdušenje in polet!

Pojdimo vsi na volitve!

Glasujmo za najboljši!

Glasujmo za našo vedrejšo mladost, za našo lepšo prihodnost!

Glasujmo za svobodno, neodvisno socialistično Jugoslavijo!

Delegati VI. kongresa Ljudske mladine Jugoslavije.

Stane Kavčič — novi predsednik Republiškega sveta sindikatov Slovenije

Ljubljana, 29. jan. Danes je bila v Domu sindikatov v Ljubljani plenarna seja Republiškega sveta sindikatov Slovenije. Uvodno besedo v razpravo o aktualnih političnih nalogah sindikatov je imel dosednji predsednik Republiškega sveta Janko Rudolf. Zaradi njegovega slabega zdravstvenega stanja so na današnji seji izvolili za novega predsednika Republiškega sveta sindikatov Slovenije Staneta Kavčiča.

Tovariš Janko Rudolf je analiziral sedanji gospodarski položaj, omenil lanskoletne uspehe in nazikal naloge sindikatov v zvezi s perspektivnimi plani. Ko je govoril o pomanjkljivosti dela sindikalnih organizacij, je kritiziral njihovo ožino, slabo obveščanje članstva in enostransko obravnavanje problemov. Govoril je tudi o odgovornosti sindikalnih organizacij, o nujnosti neposrednega stika s ljudmi tako v podjetju kot v komuni, ki jih je treba hitro, učinkovito in politično pravilno obveščati o vseh dogajanjih. Poudaril je tudi, naj ima skrb za človeka prednost pred vsem drugim. Okrepiti je treba boj za socialistične odnose, medtem ko je sedaj ob volitvah dolžnost sindikatov, da nalijejo čistega vina volivcem.

Problemov, ki so v središču pozornosti našega političnega in družbenega dogajanja, se je v razpravi na današnjem plenumu dotaknila tudi članica sekretariata Centralnega sveta sindikatov Jugoslavije Pepca Kardelj. V raz-

M. R.

Do 5. februarja bi morale vse kandidacijske konference izbrati kandidate v Zvezno in republiško Ljudsko skupščino. Prav te dni pa so se že v večini volilnih okrajev zbrali delegati na kandidacijske konference in predlagali po enega, dva in tudi tri kandidate. V sedmih dneh po konferenci se morajo ponovno zbrati volilci na zbere, kjer bodo govorili o kandidatih, zbranih na konferencah, in kandidature dokončno predložili volilnim komisijam v objavo. Na sliki: Verifikacijska komisija kandidacijske konference preverja poverilnice delegatov.

glavje o revolucionarni poti naprednega mladinskega gibanja.

Po obrazložitvi Buda Šoškića in razpravi je bil statut v celoti in posameznostih soglasno sprejet.

Nato so začeli glasovati o izvolitvi novega CK Ljudske mladine Jugoslavije, v katerega bo izvoljenih 103 članov.

Kongres je popoldne nadaljeval delo ter je proučil poročila in resolucije kongresnih komisij. Nato je soglasno in z navdušenim odobravanjem sprejel resolucijo o družbeni dejavnosti

Sprejem pri predsedniku Titu

Beograd, 29. jan. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo je nočoj v Izvršnem svetu Srbije pripravil sprejem za delegate VI. kongresa Ljudske mladine Jugoslavije. Na sprejemu je bilo več uglednih državnih in političnih voditeljev.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 30. januarja
 v nižinah megla ali nizka oblačnost, v višjih ležah in na Primorskem delno oblačno. Najvišje nočne temperature med -15 in -22, v Primorju okoli 0. Najvišje dnevne v krajih z meglo med -1 in -3, v ostalih predelih do -2. V središču dni: še hladno vreme, predvidoma v petek ali soboto nekaj snežnih padavin.
 Nad srednjo Evropo in Balkanom se zadržuje področje visokega zračnega pritiska, ki naglo slabi. V višinah pa doteka nad zahodno Evropo in Alpe nekoliko toplejši zrak.

Gospodarski temelji federacije Egipta in Sirije

V drugih arabskih deželah odobravajo »prvi korak« k združitvi obeh držav

Kairo, 29. jan. (Tanjug). Finančni minister Kajuni je izjavil, da je bil med Egiptom in Sirijo dosežen tudi splošni gospodarski sporazum v zvezi s federativno združitvijo obeh dežel. Poudaril je, da sta v sedanjih etapah gospodarska in denarna unija najvažnejša cilja.

Z nedavno sklenjeno trgovinsko pogodbo, je dejal, so bile odpravljene carine na čisto egiptovske ozlomke sirske proizvodnje v trgovini med obema deželama. Hkrati so odpravili tudi ovire svobodnejšega pretakanja kapitala iz ene dežele v drugo. Spoznanje vsebuje tudi klavzulo o gospodarski migraciji, ki naj v prihodnje omogoči preselitev večjega števila Egipčanov v poldne in nezadostno naseljene kraje v Siriji. Eden izmed lani sklenjenih sporazumov določa med drugim tudi ustanovitev mešanih družb na torišču financ, industrije in kmetijstva.

Ministrstvo za socialne zadeve pa pripravlja v sodelovanju s sindikati načrt enotne delovne zakonodaje v obeh deželah. V tem oziru bržčas ne bo težav, ker so si omenjeni zakoni v Siriji in Egiptu podobni. Medtem

je tudi Federacija dela objavila poročilo, v katerem pravi, da v celoti podpira načrt o združitvi Egipta in Sirije. »Združeni arabski narodi« je rečeno v poročilu, »so bili zmerom sanje svobodnih Arabcev.«

Incidenti na meji s Sirijo

Jeruzalem, 29. jan. (AP). Predstavniki izraelskega zunanje ministrstva je noč izjavil, da bo njegova dežela obvestila Varnostni svet OZN o poslabšanju položaja na izraelsko-sirski meji. Ta korak bo storila v zvezi z večeršnjim spopadom, pri katerem sta padla dva pripadnika izraelske obmejne policije, šest pa je bilo ranjenih.

Predstavniki sirske armade pa je danes izjavil, da je skupina turških vojakov prestopila mejo in napadla vas Boban, pri čemer je bil en sirski vojak ubit, več pa ranjenih.

Debata o zunanji politiki v italijanskem parlamentu

Rim, 29. jan. (Tanjug). V italijanskem parlamentu se je danes začela debata o vladni politiki. Prvi je govoril sekretar KP Italije Palmiro Togliatti, ki je obrazložil gledišča KP Italije na mednarodna vprašanja. Izrekel se je proti vzpostavitvi oporišč za usmerjevanje izstrelke na italijanskem ozemlju in zahteval referendum glede tega vprašanja. Nadalje je zahteval, naj vlada izkoristi vse možnosti za pogajanja in sporazum med Vzhodom in Zahodom.

V debati o zunanji politiki bodo sodelovali šefi vseh strank, na koncu pa bo vladno stališče branil zunanji minister Pella.

Začetek?

Ceprav sorazmerno skromen, vendar je v sedanjih se vedno boljno razdraženi jedrsko-raketni pshozi v splošnem izredno pomembnem sporazumu, ki so ga pred dnevi sklenili v Washingtonu o sovjetsko-ameriškem sodelovanju na kulturnem področju. Dogovor določa predvsem ukrepe za boljše medsebojno spoznavanje: izmenjavo radijskih in televizijskih oddaj, filmov in obiskov znanstvenih, kulturnih delavcev ter turistov. Sovjetski veleposlanik Zarubin, ki pravkar odhaja na novo službeno mesto, je označil ta sporazum za najdragocenejši dosežek svoje veleposlaniške kariere v Washingtonu. Nedvomno je to bistven napredek v primerjavi z epizodami, ko so določeni ameriški krogi v intervjuju Hruščeva po ameriški televiziji mreži še pred nekaj meseci videli »zahrbno past«, ko je State Department vztrajal, da je treba jemati prstne odtise mojstrom moskovskega baleta, ki naj bi gostovali v ZDA. Praktično je to pomenilo, da je bilo potovanje med Washingtonom in Moskvo bolj oteženo kot v časih, ko so ljudje pluli še z jadrnicami in se prevažali v poštnih kočijah.

Washingtonski sporazum je sicer »kulturno-znanstveni«, vendar ima v sedanjih razmerah predvsem politični pomen: Ni namreč moč sovražitvi dežele (če ponovimo znani izrek), ki jo dobro poznaš. Trganje psiholoških zaves, ki so mnogokrat bolj nevarne kot železne ali kakršne koli druge, bo potovo pomagalo odpraviti izmaličene predstave, ki jih imajo zdaj na Zahodu o Vzhodu in obratno. To sodelovanje pomeni prvi korak k ustvaritvi boljše zračne meje med obema državama, od katerih je zdaj v toliki meri odvisna ohranitev miru. Manj dvomov, manj neopravičenih sumničev, več možnosti za konstruktivni razvoj o preetih spornih vprašanjih.

Splošno so danes vodilni državni v svetu prepričani o nujnosti razgovorov. Sporna je le proceduralna metoda (najprej sestane prvih državnikov in za tem zunanji ministrov ali narobe) in obseg vprašanj, ki naj bi jih na takem sestanku obravnavali. Novo vduhuje v medsebojnih odnosih bi utegnilo bistveno olajšati kompromis o teh »nebistvenih problemih«. Zadnje dni smo razen omenjenega sporazuma zabeležili več dogodkov, ki upravičujejo domnevo, da se led v odnosih med Washingtonom in Moskvo sicer počasi, a vendarle taja: ameriški tisk je nenavadno obširno poročal o priznanem poslovilnem obisku Zarubina pri podpredsedniku Nixonu in razgovoru ameriškega veleposlanika v SZ Thompsona z Gromikom, čemur je treba dodati poluračno ameriško napoved novih stvarnih razorožitvenih predlogov in pobud.

V nasprotju s se vedno nepomirljivimi Dullesovimi nazori ti dogodki kažejo, da Stassen in drugi zagovorniki prožnejše in konstruktivnejše politike nasproti SZ niso izgubili bitke in da skuša Eisenhower za sedaj najti nekakšno srednjo pot med obema stališčema. Vse to so sicer drobci v širšem okviru sedanjega mednarodnega dogajanja, vendar so medsebojno povezan pojav, ki zbuja trezen optimizem, da bo razum, ki v doglednem času doseči spornih in perspektivnih razgovorov o najbolj perečih spornih vprašanjih.

Adenauer pri svojem

Bonn, 29. jan. (DPA). Kancler Adenauer je imel nočjo po radiu govor, v katerem je izjavil, da so predstavniki opozicije s svojimi napadi prizadejali veliko škodo vladni politiki, da bi postopno ustvarila možnosti za rešitev nemškega vprašanja. Zavrnil je tezo o potrebi nevtralizacije Nemčije, o priznanju Potsdamskega sporazuma in črte Odranisa kot bodoče vzhodne meje združene Nemčije. Pozval je prebivalstvo, naj si »ne dela utvar o varnosti dežele, ki je še vedno ogrožena z vzhoda!«

Dr. Hilger Scherpenberg namesto Hallsteina

Bonn, 29. jan. (Reuter). Zahodnonemška vlada je imenovala dr. Hilgerja Scherpenberga za državnega sekretarja v zunanjem ministrstvu namesto Walterja Hallsteina, ki je bil pstavljen na položaj predsednika komisije Skupnega evropskega tržišča.

Dr. Scherpenberg je zet dolgoletnega predsednika Reichsbanke dr. Schachta.

TEŽAVE BRITANSKE ANTARKTIČNE ODPRAVE

Wellington, 29. jan. (Reuter). Dve ameriški mornarški letali sta vrgli britanski antarktični odpravi dve steklenici kisla, ki je nujno potreben selmoškemu strokovnjaku v odpravi Geoffreju Fretu, ker se je zastrupil z ogljikovim monoksidom. Ta kisik bo bolniku zadostoval za 48 ur.

Tisk je objavil izjavo iraškega ministra za informacije Gauda el Katiba, ki je dejal, da Irak podpira načrt o združitvi Sirije in Egipta. Sodeč po vesteh iz Bejruta je nekaj podobnega izjavil tudi predsednik libanonske vlade Sami Solh.

Generalni sekretar sudanske Narodne stranke enotnosti Hadr Hamad je v Kartumu izjavil, da njegova stranka v celoti podpira združitev Sirije in Egipta in podaril, da je to »odločen korak k širši zvezi arabskih narodov, včevrši tudi nas«. Združitev Sirije in Egipta je podprl tudi predsednik sudanske Protiimperialistične fronte Babakir Ali.

Naser in Kuatli bosta razglasila federacijo

Kairo, 29. jan. (AFP). Danes so uradno sporočili, da bo predsednik sirske republike Kuatli v soboto prispel v Kairo, kjer bo skupaj z egiptovskim predsednikom Naserjem razglasil združitev Sirije in Egipta.

Oster pritisk

ažirskih upornikov v vzhodnih krajih dežele

Pariz, 29. jan. (Tanjug). Uporniki so sinoči napadli francoske postojanke v mestih Suk-Asaru in Venzi, v katerih so zbrane močne francoske sile. Alžirci so celo uro z metali min iz neposredne bližine obstreljevali francoska taborišča. Francosko poveljstvo je objavilo, da »kljub veliki materialni škodi« ti garniziji nista imeli človeških izgub.

Tudi pri Duvivieru, prav tako v vzhodni Alžiriji, in v okolici Uk-Agasa so se v zadnjih 24 urah vneli novi spopadi. Francoska poročila, ki opozarjajo, da so uporniki izredno dobro opremljeni, trdijo, da je bilo samo nekaj Francozov ranjenih, medtem ko bi naj bilo padlo nad 70 Alžircev.

Tudi na drugih bojiščih v Alžiriji so se boji nadaljevali. Uporniški komandosi so v zadnjih petih dneh vrgli v zrak dve vojaška tovornjaka na progi Alžir-Constantine. Komandosi so napadli tudi francoske patrulje in policijske oddre na področju Alžira, Bona in Constantine. Pri Batni je zavozil na mino francoski vojaški kamion, nedaleč od Orana sta zavozila na mino dva kamiona. V nekem spopadu je bil smrtno ranjen podpredsednik francoske uprave v Constantinu.

Zaradi povečane uporniške dejavnosti je francoska vlada sklenila, da bodo vojaki, ki so jih vpoklicali v vojsko leta 1956, še nadalje ostali v Alžiriji. Francoske sile v Severni Afriki cenijo zdaj na nekaj več kot pol milijona mož.

KALBITZER O ZAHODNONEMŠKIH STIKIH Z NAŠO DEZELO

Proti dvojnemu merilu

(Od našega stalnega dopisnika)

Bonn, 29. jan. Socialnodemokratski poslanec iz Hamburga Helmut Kalbitzer je danes tujam in domačim novinarjem v Bonnu govoril o svojih vtisih z nedavne obiska v Jugoslaviji, kjer se je mudil teden dni kot gost Komisije za mednarodne stike SZDL Jugoslavije. Tukajšnji opazovalci so se najbolj zanimali za možnost obnove diplomatskih stikov med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo.

Hamburški poslanec, ki je njegova stranka tudi doslej zahtevala obnove diplomatskih odnosov med obema deželama, je dejal, da je dobil na razgovorih z jugoslovanskimi politikami vtis, da bi obnove diplomatskih stikov pozdravili tudi v Jugoslaviji. Po njegovem mnenju bi morala zaledno nemška vlada preklicati svojo deklaracijo, v kateri je zagrozila, da bo prekinila odnose s sleherno deželo, ki bo priznala vzhodnonemško vlado.

Odhod norveškega veleposlanika

Beograd, 29. jan. (Tanjug). Iz Beograda je davi odpotoval v Ate ne dosedanji norveški veleposlanik v Jugoslaviji Francis Irgens, ki je bil nedavno imenovan za norveškega poslanika v Grčiji. Za novega norveškega veleposlanika v Jugoslaviji je bil imenovan Dag Brin, dosedanji državni sekretar pri norveškem zunanjem ministrstvu. V kratkem bo prispel v Beograd.

IGRA TRETJEGA NA CIPRU JE SLA PREDALEC

»LE BESEDA IZ ANKARE«

lahko pomiri turško manjšino v Nikosiji

London, 29. jan. (AFP). Sekretar Zveze turških društev na Cipru Osman Orelka je sinoči prispel v Ankaru. Ko je novinarjem pripovedoval o zadnjih dogodkih na Cipru, je izjavil, da je v spopadih z Britanci padlo 7 ljudi, ranjenih pa je bilo 67 demonstrantov. Po njegovem so zakrivil te dogodke Britanci, ker so s svojim nastopom povzročili, da so se demonstracije spremenile v nered. Turške organizacije so pozvale ljudi, naj mirno demonstrirajo. Osman Orelka je imel danes razgovore s predstavniki vlade.

»Daily Telegraph« in »News Chronicle« se v tej zvezi zavzemata za čimprejšnjo objavo britanskih načrtov o Cipru. Po vsem jasno je — pravi »Daily Telegraph« — da lahko beseda iz Ankare zaustavi nasilja. To besedo je treba takoj izreči. Če noče Turčija izgubiti simpatij in si po kvariti svoje dobre pozicije. »News Chronicle« pa se zavzema za to, da bi prišel Ciper pod med-

narodno kontrolo, hkrati pa naj bi določili dokončni rok samoodločbe. Misel o razdelitvi otoka se zdi temu časniku nesmiselna. »Scotsman« načelja vprašanje tako: ali mora Velika Britanija zavoljo Bagdadske zveze še nadalje prisojati važnost nesmiselnim ideji o razdelitvi Cibra? — Dokler bo le videti, da pristojni organi proizčujejo to idejo — meni časnik — dotlej ni nobenega upanja, da bi bila politika na Cipru sprejemljiva. — Tudi ta časnik meni, da bi bilo najbolje, da bi prišel Ciper pod mednarodno kontrolo, s pravico do samoodločbe pa naj bi še nekaj let počakali.

Nikosta, 29. jan. (Reuter). Danes nameravajo oblasti ukiniti izredne policijske ukrepe v turškem delu mesta. Voditelji turške manjšine so sinoči odboru za varnost Nikosije izjavili, da prezvamejo odgovornost za vse dogodke in da jamčijo, da tudi na današnjem pogrebu v demonstracijah ubitih Turkov ne bo prišlo do neredov, če se le britanske čete

Bagdadska politična protislovja

Zdaj še spor med Dullesom in Nurijem Saidom zaradi Izraela

Ankara, 29. jan. (Reuter). Ameriški, iraški in turški delegati na konferenci Bagdadske zveze so se danes posebej sestali, da bi našli izhod iz trenj glede palestinskega vprašanja. Do trenj je prišlo večeraj med razgovori. Fosterja Dullesa z iraškim predstavnikom Nurijem Saidom. Razgovorov se je udeležil tudi predsednik turške vlade Menderes. Nuri Said je načel vprašanje izraelskih meja in zahteval podporo za zahtevo, naj se Izrael umakne za meje,

določene z resolucijo OZN iz leta 1947. Dulles je nasprotoval tej zahtevi, češ da sodi ta problem v pristojnost OZN. Resolucija OZN določa razdelitev Palestine med Zide in Arabce po poteku britanskega mandata nad tem ozemljem. Po razglasitvi izraelske države leta 1948 je prišlo do spopada med Izraelom in arabskimi deželami in z resolucijo določeno ozemlje Izraela se je povečalo za 40 odstotkov, do ustanovitve arabske države pa ni prišlo.

Svet Bagdadske zveze je davi odobril poročilo gospodarskega odbora. Zadnji delovni sestanek Sveta je bil danes popoldne. Vzporredno z uradnimi sestanki se razvijajo tudi razgovori med posameznimi politikami. Dulles se je znova sestel z vodjo iraške delegacije generalom Nurijem Saidom, čigar kampanja za podporo ZDA in drugih včlanjenih dežel za čimprejšnjo ureditev palestinskega vprašanja doslej ni imela nobenega uspeha.

Dulles je danes sporočil, da bodo ZDA dale Iranu, Pakistanu, Turčiji in Iraku »simbolično

darilo« 10 milijonov dolarjev kot pomoč pri gradnji komunikacij med temi deželami.

Prvi praktični rezultat konference je ustanovitev kombiniranega štaba za vojaško planiranje. Ta naj bi zamenjal organizacijo, ki je bila ustanovljena lani, a je neredno poslovala. Sedež novega štaba naj bi bil v Bagdadu. Kombinirani štab je prvi korak k ustanovitvi enotnega poveljstva. Novi štab bo pripravil obrambne načrte za bližnji vzhod, organiziral vojaške tečaje in morda tudi kombinirane manevre.

Britanski guvernier na Cipru sir Hugh Foot pa je danes v Ankari nadaljeval posvetovanja z zunanjim ministrom Lloydom in njegovimi pomočniki o ureditvi ciprskega vprašanja.

Konec drugega satelita?

Kjöbenhavn, 29. jan. (Reuter-AFP). Na nekaterih področjih Jütlandije na Danskem kakor tudi na Nizozemskem so opazili davi na nebu svetlo žarčito krogljo, ki je bila velika kot Mesec ter se je po nekaj sekundah ob močni svetlobi razpršila. Svetloba je bila tako močna, da so se ljudje presenečeni ustavljali na cestah in opazovali nenavadni pojav.

Kakor pravijo v observatoriju Olafa Remerja v Arhusu, je bil to bržkone velik meteor. V bohumskem observatoriju pa domnevajo, da je bil to drugi sovjetski umetni satelit, ki ga je nemara razneslo. Agencija France Presse pa je poročala, da je letel drugi satelit v tem času nad Kavkazom.

Omenjeni pojav so opazili tudi v observatorijih v Hamburgu, Utrechtu in še nekaterih drugih krajih.

SADOVI NASIH PRIZADEVANJ NA TORIŠČU MEDNARODNIH STIKOV

IZ RAZGOVORA Z GENERALNIM SEKRETARJEM ZB VELIMIROM STOJNICEM

Plodno delo v Svetovni federaciji borcev

Beograd, januarja Stevilo bivših borcev, zbranih v Svetovni federaciji bivših borcev, je čedalje večje. Svetovna federacija se je od svoje ustanovitve v oktobru 1956 iz leta v leto nenehno razvijala in širila, tako da je zdaj vključenih v njej okrog 140 nacionalnih združenj iz 37 dežel, kar pomeni okrog 20 milijonov bivših borcev. V zadnjih letih je razvila v njej močno prizadevano dejavnost tudi naša Zveza borcev.

Beograjski dopisnik »Ljudska pravica« je zaprosil generalnega sekretarja Zveze borcev Jugoslavije Velimira Stojnića, naj pove nekaj besed o tem delu naše Zveze v tej mednarodni organizaciji. Prizadevanja jugoslovanskih organizacij bivših borcev v Svetovni federaciji in v mednarodnem sodelovanju borcev sploh — je izjavil Velimir Stojnić, so

usmerjena na to, da bi odpravili težave, na katere zadevamo na poti do uveljavljanja načela univerzalnosti Svetovne federacije.

V svojih prizadevanjih, — je nadaljeval Velimir Stojnić, — težimo k temu, da bi bila Svetovna federacija vselej v prvih vrstah boja za ohranitev miru, za razvijanje duha mednarodnega sodelovanja in ublažitev mednarodne napetosti in da bi se s tega vidika ločevali vseh mednarodnih vprašanj. Samo na ta način lahko Federacija v današnjem razdvojenem svetu govori v imenu vseh bivših borcev in je deležna njihove splošne podpore. Po našem prepričanju lahko njen glas samo tako pozitivno vpliva na mednarodne odnose, na države in vlade in na odnose v OZN.

Ne da bi hoteli zmanjšati doseženi prispevek za ohranitev miru in razvijanje medna-

N. K.

Pogled na Jeruzalem, največje mesto izraelske države, ki je postalo zdaj jabolko spora tudi v Bagdadski zvezi

VELIKA DELOVNA AKCIJA JUGOSLOVANSKE MLADINE

NOVA CESTA »BRATSTVO-ENOTNOST«

Prve mladinske brigade bodo prišle graditi že 1. aprila — Na cesti Zagreb—Ljubljana bo delalo blizu 50.000 mladincev

Mednarodna moderna cesta Ljubljana—Zagreb—Beograd—Niš—Skoplje—Djevdjelija, ki jo bodo gradile mladinske brigade — kot je znano, je bila ta obveznost sprejeta prvi dan zasedanja VI. kongresa Ljudske mladine Jugoslavije na predlog tovariša Tita — se bo imenovala cesta »Bratstvo — enotnost«. Avtomobilska cesta »Bratstvo — enotnost« od Beograda do Zagreba, dolga 392 km, ki so jo zgradile mladinske delovne brigade pred nekaj leti, se bo tako podaljšala na več kot 1000 kilometrov.

LETOS 78 KM.

Prve mladinske brigade bodo rispele na svoje veliko letošnje radbišče že 1. aprila. Do 29. novembra letos bo mladina v skladu s sprejeto obveznostjo popolnoma dogradila odsek ceste od Ljubljane do Zagreba, dolg 150 km. Od tega je 52 km ceste že dograjene — 48 km na področju LR Slovenije, štirje kilometri pa na področju republike Hrvaške. Zgrajeni so bili tudi nekateri veliki objekti na tem odseku: most čez reko Krko pri Brežicah, dolg 150 m, predor Smarje, dolg 200 m, viadukt pri Ivančni gorici v dolžini 180 m in spodnji del mostu čez Savo pri Jankomiru, ki bo dolg 330 m.

V tem letu je torej treba dograditi še 78 km nove ceste. Široka bo 10 m, sodobno vozlišče pa bo široko 7,5 m — prav tako kot na avtomobilski cesti Beograd—Zagreb. Je pa avtomobilska cesta za 2 m širša, kot bo široka cesta na odseku od Ljubljane do Zagreba — široka je 12 m.

Mimo raznih podvozov in nadvozov bo morala mladina letos zgraditi na tem odseku tudi velik viadukt pri Trebnjah, in sicer nad železniško progo, cesto in reko v dolžini okrog 100 m.

Vrednost letošnjih del bo znašala okrog 5,8 milijard dinarjev. Koliko zemeljskih in drugih del bodo opravili, da bi dogradili cesto do Zagreba, še ni podrobno znano. Strokovnjaki so šele dobili nalogo, da to natančno izračunajo, in bodo proračun opravili te dni.

Po prvih proračunih bo delalo letos na odseku ceste od Ljubljane do Zagreba, se pravi od Artilje vasi, do koder je cesta od Ljubljane dograjena, pa do Zagreba okrog 50.000 mladincev. Ali bodo delali hkrati na celotnem odseku ali pa bodo delali po kakem drugem razporedu, to bo prav tako znano te dni, ko bodo podrobneje sestavili načrt. Čas terja

nagle priprave — do začetka del nas ločita le še dva meseca. Zato je bil že včeraj, nepo-

jugom naše države. Zato je največje važnosti tako za naš notranji kot za naš zunanji promet. To bo osnovna zveza vzhodnih in zahodnih dežel in zato so celo vose sedenje dežele zainteresirane na tem, da bi jo čimprej dogradili. Razumljivo je, da bo cesta velikega pomena tudi za naš turistični promet.

Kot smo že povedali, bo cesta dolga nad 1000 km. Odsek med Ljubljano in Zagrebom bo dolg

130, avtomobilska cesta Zagreb—Beograd 392, cesta Beograd—Djevdjelija pa 570 km. Zda pa je nekaj besed o cesti Beograd—Djevdjelija, ki jo bo gradila mladina v naslednjih letih. Ta cesta bi zavila od sedanjih tras tam, kjer je teren težavnejši ali kjer je speljana skozi gosti naselja. Predvideno je, da bo šla nova cesta samo skozi Niš in Skoplje, medtem ko bi se ostalih krajev ognila. Pozneje, ko se bo tranzitni promet še bolj okreplil, bi zgradili tako imenovane zavoje okrog Niša in Skoplja, tako da promet ne bi potekal skozi obe mesti.

Od Beograda do Niša bo imela cesta, kot je predvideno, moderno vozlišče, široko 7,5 metra, na ostalem delu pa bo vozlišče široko 7 m. Vrednost skupnih del na cesti Beograd—Djevdjelija bi znašala okrog 25 milijard dinarjev. Na tem delu bo cesta speljana od Beograda ob reki Ralji do Osipa-

Trasa avtomobilske ceste Zagreb—Ljubljana

sredno po sprejemu sklepa o gradnji ceste, sestane strokovnjakov iz Hrvaške, Slovenije in Srbije. Na njem so razpravljali o vprašanjih, ki jih bo treba urediti, da bi se lahko delo začelo pravočasno. Obravnavali so tudi tisto, kar bo treba že letos urediti, da bi lahko prihodnje leto delo mladinskih brigad na cesti od Beograda do Djevdjelije nemoteno potekalo.

NAŠA GLAVNA TURISTIČNA MAGISTRALA

Kakor sodijo strokovnjaki, bo meč prihodnje leto, če bo delo dobro organizirano, zgraditi okrog 100 km ceste od Beograda do Djevdjelije.

Nova cesta bo naša glavna mednarodna cestna magistrala, ki bo povezovala Trst ali avstrijsko mejo prek Ljubljane s skrajnim

to pa po desnem bregu Vardara vse do Djevdjelije. Pred Djevdjelijo bo spet speljana čez Vardar in se bo končala na meji z Grčijo.

S. T.

845.000 ovac so lani merinizirali Odkup volne je še neorganiziran

Lani so merinizirali v naši državi skupno 845.000 ovac. Letos pa bodo v vsej državi merinizirali 1,2 milijona ovac, in sicer v Makedoniji 600.000, v Srbiji 300.000, v BiH 200.000 in na Hrvaškem 100.000. Računajo, da bodo dobili od teh ovac okrog 4500 ton kvalitetne volne, tako da se bo lahko naš uvoz volne zmanjšal za okrog 70 %.

S križanjem kvalitetnih ovnov plemenite merino pasme dobijo pomladek z znatno kvalitetnejšo volno in tudi z večjimi količinami mesa. Večja domača ovca iz ravninskih krajev in visokih planot

da povprečno 5 kg volne, nemerinizirana ovca pa samo okrog 2 kg. Cilj merinizacije je, da bi dobili domač tip merino ovce, ki ustreza našim pogojem in podnebtju. V tem so uspeli. Neurejeno je še vprašanje odkupa volne, ki destimulativno vpliva na nadaljnjo merinizacijo. Na trgu je merino volna za 70 do 80 % dražja kot volna ovac domače pasme, kar ustrezno njeni boljši kvaliteti. Odkupna podjetja pa ne razporejajo posebej volne ovac domače pasme od merino pasme, kar ne spodbuja proizvajalcev, da bi merinizirali svoje ovce.

Da bo prišla obrt na zeleno vejo

Problemi obrti, ki jih morajo občine s prizadetostjo urejati

Jutri, 31. t. m. bo v Novem mestu seja upravnega odbora Obrtne zbornice Slovenije, za katero je zbornica na osnovi mnenj in razprav z okrajnimi ljudskimi odbori, komiteji ZKS in Socialistične zveze, pa tudi občinskimi ljudskimi odbori ter zbornicami pripravila analizo o stanju obrti v vseh okrajih naše republike.

Mimo znanih dejstev, da obrt močno zaostaja za potrebami, da so ljudski odbori hoteli iz obrti čimveč »iztisniti« in da so nekateri raje vlagali sredstva v druge gospodarske panoge itd., odkriva analiza še vrsto problemov, ki so v glavnem skupni vsem občinam.

Tako občine še nimajo pripravljenih načrtov za perspektivni razvoj obrti za obdobje 1957-61, niti ne za letošnje leto. Razen nekaj izjem občine še nimajo svojih svetov za obrt. O preslabi skrbi za strokovno vzgojo kadrov govorijo številni delavci, ki se na zbornicah priključajo za izpite. V celjskem okraju se jih je priključilo kar 30 %.

PODEŽELSKA USLUŽNOSTNA OBRT UPADA V GOSPODARSKO ŠKODO CELIH PODROČIJ POSAMEZNIH OKRAJEV

V goriškem okraju imajo še posebne težave z obrtnimi dovoljenji. Včasih so tu dobivali obrtna dovoljenja brez posebnih pogojev, kvalifikacije in učenja, sedaj se pa premalo zavedajo, da je treba

obrtništvo pomagati na noge, kajti mladine je dovolj in prav zares ne bi bilo treba, da ljudje onkraj meje iščejo obrtne usluge. Samo v Novi Gorici manjka okrog 20 obrtnih delavcev. V koprskem okraju pa že spreminjajo svoj odnos do obrti. O njej razpravljajo v okrajnem merilu in tudi Okrajni odbor Socialistične zveze je eno svojih sej posvetil samo vprašanju obrti. Na močno industrializiranih področjih pa je vedno hujši problem odhajanja obrtnih delavcev v industrijo. V kranjskem okraju se je že skoraj ves v obrti izučen kader preselil v Železarno Jesenice. Zato na Gorenjskem obrt vedno bolj nazaduje, v industriji zaposleni bivši obrtniški delavci pa šušmarijo.

TRBOVELJSKI OKRAJ — SPODBUDNA IZJEMA

Koordinacija med industrijo in obrtjo še ni tolikšna, da bi neizkoriščene obrtne kapacitete v industriji služile čimširšemu krogu ljudi. Tovarne v kranjskem okraju bi sicer dale na razpolago osnovna sredstva in kader, vendar se kolektivni protivijo, da bi

imel v tovarno dostop vsak državljan. Drugače je v trboveljskem okraju. Tu so začeli obrt upoštevati tako, kot zasluži v občinskem gospodarstvu. Sedaj so tudi večji kolektivni in celo rudnik odstopili del svojih obrtnih delavcev za opravljanje uslug državljanom. To kaže, da so zreli pogoji za razvoj družbenih obrtnih delavnic.

MANJKA PRALNIC, KRPALNIC, SIVALNIC...

Razvoj uslužnostne obrti bomo najlažje pospešili z ustanavljanjem obrtnih delavnic v okviru stanovanjskih skupnosti. To nam potrjujejo naša mesta, zlasti Ljubljana, kjer se že pojavlja nova uslužnostna obrt: pralnica, krpalnica, izposojevalnice, šivalnice itd. kot nov element v uslužnostni obrtni dejavnosti. Uveljavljajo se tudi načelo, da morajo imeti nove stanovanjske zgradbe tudi prostor za servisno delavnico.

V mariborskem okraju pa je industrija pripravljena najemati kredite in v svojem sklopu formirati obrtne delavnice, ki se bodo postopoma seveda osamosvojila. V mariborski občini Tabor so začeli postavljati obrtne paviljone za usluge in tudi občina Center širi svojo obrtno mrežo.

KAŽE, DA GRE ZA PIKO NA »I«

Vajensko vprašanje je pereče v vseh okrajih, najbolj pa v novomeškem, kjer ni obrtnih delavnic, kjer bi se mladina učila, javnic, kjer bi se mladina učila, in ne internatskih prostorov. Za in ne internatskih prostorov. Dolenjsko, kjer bi lahko bila prav obrt izdaten vir narodnega dohodka in izhodišče za nadaljnji razvoj industrije, se bodo morali potruditi, da bodo probleme zagrabili s prave strani. Če je v vseh okrajih pereče vprašanje poslovnih prostorov in kvalificiranih delavcev, v Novem mestu ni, v Novem mestu imajo obsej, vendar se problemi sami od sebe ne bodo uredili.

Iz dni, ko so mladinske brigade gradile avtomobilsko cesto od Zagreba do Beograda

V Sloveniji je 178 socialističnih gospodarstev, ki imajo 111.694 ha skupne površine. Vsa ta gospodarstva razpolagajo s približno 32.400 ha obdelovalne zemlje, oziroma s 48.500 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja 8,7 % obdelovalne oziroma 4,9 % kmetijske površine Slovenije. Za kmetijska gospodarstva je Strokovno združenje kmetijskih gospodarstev LRS izdelalo petletni perspektivni proizvodni plan.

ARONDACIJA NAPREDUJE PREPOCASI Kmetijska gospodarstva Slovenije imajo precej sadovnjakov (14,5 %) in vinogradov (12,3 %), zelo malo pa gozdov, tako, da razen dveh kmetijskih gozdarskih posestev ne morejo kriti svojih potreb po lesu, niti ne morejo dopolnjevati svoje proizvodnje z gospodarstvom kakor kmetijska gospodarstva drugod po svetu.

V Sloveniji so kmetijska gospodarstva v primerjavi s sorodnimi gospodarstvi v svetu majhna, vendar se ne skušajo povečevati na račun manjših razdrobljenih površin splošnega ljudskega premoženja. Raztresena zemljišča že daleč niso dovoljevala načrtne specializirane proizvodnje, arondacija pa je počasi napreduje.

GOZDOVI IN OBDELOVALNA ZEMLJA — 1:7 Sestavljalci perspektivnega plana slovenskih kmetijskih gospodarstev so upoštevali pri sestavi plana tudi pomanjkljivo opremljenost kmetijskih gospodarstev. Na en hektar obdelovalne površine pride le nekaj nad 300.000 dinarjev osnovnih sredstev. Sedanje razmerje med gozdnimi in kmetijskimi površinami kmetijskih gospodarstev ne govori v prid uspešnega gospodarjenja na teh posevstih. Trenutno razmerje je 1:7, kar je v primerjavi s kmetijskimi posestmi, ki imajo le enkrat več kmetijskih površin kakor gozdov,

Domača industrija bo proizvajala pluge za globoko oranje

Podjetja za proizvodnjo kmetijskih strojev »Olt« iz Osijeka, »Proleter« iz Leskovca in »Lipos« iz Tuzle bodo začela letos proizvajati pluge za globoko oranje, po katerih kmetijski proizvajalci čedalje bolj povprašujejo. Vse tri tovarne bodo proizvajale enobrazne pluge za traktorje-goseničarje, ki bodo lahko orali 60 do 80 cm globoko, ter dvobrazne pluge za oranje od 40 do 50 cm globoko. Računajo, da bodo do začetka jesenskih del proizvedle vse tri tovarne okrog 3000 enobraznih in dvobraznih plugov za globoko oranje za traktorje »goseničarje« in okrog 3000 plugov za navadne traktorje.

IZ PERSPEKTIVNEGA PLANA RAZVOJA KMETIJSTVA Še plodnejše brazde

zelo neugodno. Tudi struktura obdelovalne površine se je v zadnjih dveh letih spremenila, na kmetijskih gospodarstvih je zdaj manj ornih površin, travnikov pa je za 170 hektarjev več. Possesta so dajala oddaljene njive celo v začasen zakup, čeprav naj bi se zemljišča splošnega ljudskega premoženja po principih naprednega gospodarjenja izkoriščala le v okviru družbenih gospodarstev.

V BODOČE — VEČ TRAKTORSKIH PRIKLJUČKOV Na gospodarjenju posestev še vedno močno vplivajo razmere na tržišču, zaradi ugodnih cen žit so posestva povečevala obdelovalne površine, zasejane z žitom, manj pa so pridelovale industrijskih rastlin. Pomanjkljivosti gospodarjenja na kmetijskih gospodarstvih, ki naj bi v prihodnjih letih odpravili so se: v primerjavi z letom 1955 se je lani zmanjšalo število rodnih jablan za 1,5 %, število rodnih trsov pa za 1,1 %, Čeprav so kmetijska gospodarstva gnojila vsak hektar svoje obdelovalne zemlje v povprečju s 330 kg umetnih gnojil, pridelki niso opravičili te potrošnje umetnih gnojil. Število traktorjev in ostalih kmetijskih strojev še vedno ne zadostuje za sodobno gospodarjenje na posevstih. Na en traktor odpade približno 100 hektarjev obdelovalne površine, oziroma samo 38 hektarjev orne zemlje, traktorskih priključkov pa imajo posestva še

manj, saj pride na en traktor komaj 1,5 priključka. KAPACITETE VEČJE KAKOR PRIDELEK Perspektivni plan predvideva, da se bo živinorejska proizvodnja v prihodnjih letih na vseh socialističnih gospodarstvih močno povečala. Trenutno še vedno ne predstavlja osnovno dejavnost kmetijskih posestev. Krmna baza, ki je živinorejski proizvodni pogoj, je še nezadostna in ni kakovostna. V letu 1956 so na kmetijskih gospodarstvih pridelali komaj 38.000 ton škrobnih vrednosti in 3800 ton prebavljivih beljakovin, čeprav bi bilo ob že zgrajenih kapacitetah moč pridelati najmanj 50.000 ton škrobnih vrednosti in 60.000 ton beljakovin. INVESTICIJE SE BODO OBRESTOVALE ZE LETA 1959 Perspektivni plan razvoja socialističnih kmetijskih gospodarstev predvideva, da bo proizvodnja v kmetijstvu dosegla največjo stopnjo v letih 1959, 1960 in 1961. Z melioracijo doslej nerodovitnih zemljišč in arondacijo zemljišč splošnega ljudskega premoženja naj bi kmetijska gospodarstva pridobila predvsem več njiv in vrtov. Površina sadovnjakov in vinogradov se bo povečala le malenkostno, ker bodo kmetijska gospodarstva predvsem obnavljala stare sadovnjake in zasajevala žilavne trte na tistih površinah,

kjer sedaj raste hibrida. Kmetijska posestva pa naj bi za travnike in pašnike — tako predvideva perspektivni plan — izkoristila vsa doslej še neizkoriščena zemljišča splošnega ljudskega premoženja in še zemljišča, ki bi jih najemala v zakup od privatnikov. V letu 1961 naj bi se spremenilo tudi razmerje obdelovalnih površin in gozdov. Kmetijska gospodarstva naj bi imela na 1,25 ha en hektar gozdov, kajti le tako bodo lahko krila potrebe za vsakodnevna gospodarska popravila, orodja, vozovi ter obnovljala vinogradniško okolje in podobno.

V. B.

V bližnji prihodnosti bodo taki prizori na naših poljih čedalje redkejši, ker bo živalsko vprego za-menjal stroj

Več opek za stanovanjsko izgradnjo

Za predvidene gradnje v ljubljanskem okraju primanjkuje letno 15 milijonov opek — Sklenjeno je, da naj zgradijo novo opekarno

Ljubljana, 29. jan. — Lani je bilo v ljubljanskem okraju povpraševanje po opeki mnogo večje kot ponudba, saj so kupci »pospravili« prav vse zaloge opeke, ne da bi se pri tem prepričali o njeni trdnosti in kdo jo je izdelal.

Proizvodnja opečnih izdelkov se je v zadnjih desetih letih povečala le za petino in ni napredovala vzporedno s potrebami naše gradbene dejavnosti. Naše opekarnice ne morejo zadovoljiti neprestano rastočih potreb. V preteklem letu so morala gradbeno podjetja nabaviti v opekarnah zunaj ljubljanskega okraja 10 milijonov kosov opeke, opekarnice same pa so morale odkloniti najmanj polovico privatnih interesov. Računajo, da je bilo povpraševanje lani najmanj za 15 milijonov kosov večje od proizvodnje.

LANI 33 MILIJONOV OPEK

V ljubljanskem okraju obratuje sedaj 10 opekarn, med njimi industrijska podjetja v Ljubljani, na Vrhniki, v Radomljah, v Črnučah, v Ribnici in v Mengšu, obrtna podjetja v Vodica, Dragi pri Igu in Boštanju ter poskusni obrat Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij LRS v Gameljnah. Skupna proizvodnja teh obratov je v lanskem letu znesla 33 milijonov opek; od tega odpade samo na ljubljanske opekarnice 38 %, na opekarnice v Mengšu in na Vrhniki pa skupaj nadaljnjih 30 %. Pri potrošnji so daleč prednjačila gradbena podjetja s 50 % celotnega števila porabljenih opek, privatniki pa so kupili tretjino.

Letošnji plan ne predvideva zvišanja proizvodnje opeke. Gradbena podjetja bodo letos prejela 21 milijonov, planirala pa so 24 milijonov kosov. Pri tem pa niso upoštevala vsa gradbena in remontna podjetja; ostali potrošniki, ki so bili v preteklem letu udeleženi s 45 % celotne proizvodnje, pa pridejo

Dr. Hinko Krizmar

Sinoči je po krajši bolezni v Zagrebu umrl dr. Hinko Krizmar.

Rodil se je 5. julija 1881 v Karlovcu in se po končanih študijah v Zagrebu in na Dunaju vključil v napredno gibanje prvotno-srbske mladine. Po prvi svetovni vojni je bil kot član Demokratske in pozneje Samostojno demokratske stranke izvoljen v vse skupščine predvojnega Jugoslavije. Med okupacijo je bil interniran, po osvoboditvi pa se je ponovno vključil v politično življenje in kot ljudski poslanec sodeloval zlasti pri izgradnji nove zakonodaje. Več let je bil minister za socialno politiko in ljudsko zdravstvo LR Hrvatske. Dr. Hinko Krizmar je bil delaven tudi na mnogih drugih področjih.

NESREČA NE POČIVA. — Martin Ribič, 18-letni mehanik iz Podlube, se mu zlomila vilice, ko so mu noga in zlomil nosne kosti. Levo letno milicijev Jože je poškodoval 45-letno, Poljansko 75. Komaj 20 med Semrov star sisko uslužbenca Aleksandra je padel z dvigala. Heroja Istoka možgan. Na čisti cesti je padel 29-letni Mihael Kuštrini iz Ljubljane, hitenec 7 m si poškodoval udarila bukev 23-letnega sina kmeta Franca Ropa iz Zal 1 pri Novi vasi in mu poškodovala desno roko.

Zakaj je rdeči petelin tolikokrat zakikirikal

Nepazljivost v gospodinjstvu, premajhna kontrola nad otroki in druge neprevidnosti so bile poglavni vzroki požarov v minulem letu

Neko deževno juljsko opoldne so ljudje v središču mesta poslušali proti kraju, odkoder so zaslišali trenutek prej močan pok. Takoj ulico gasilski avtomobil. Čestitste je bilo nasuto z drobič popolnoma razbita izloženega stekla. Strašno nesrečno izloženju se se aprill ugotovitev: lastnica lokalja je prala obeke z gazolinom, poleg pa je hlinil. Nesrečno je odpejal rešilni avtomobil.

Samo v lanskem letu je v ljubljanskem okraju zaradi nepazljivosti, ravnanja z vnetljivimi tekočinami, kuhinjskih in likalnih ter zaradi kratkih stikov napeljav in pa je povzročilo skoraj 9 milijonov dinarjev škode.

Prosto pustijo stare, ko odhanejo z doma, steklenico z bencinom nevarovano pred otroci. Malo nevarnežem pomeni blaga dišavnost, kuhinjska nevarna igra posebnost v družbi z vžigalicami. Tako podoben igra otrok je lani poškodoval 28 požarov s 7,5 milijoni dinarjev škode.

letos v poštev za dodelitev le 20 % opečnih izdelkov.

SAMO V LJUBLJANI POTREBUJEMO LETOS 3 MILIJONE OPEK

Po podatkih, ki jih je pripravil Zavod za stanovanjsko izgradnjo, bi bilo potrebno letos zgraditi v Ljubljani 1614 stanovanj, za to pa porebujejo 31 milijonov kosov opeke, torej več kot znaša celotna produkcija v opekarnah ljubljanskega okraja. Letošnjo potrebo po opeki cenijo na 50 milijonov kosov, pri tem pa upoštevajo tudi vzdrževanje in adaptacije že zgrajenih stanovanjskih hiš.

O pomanjkanju opeke je danes razpravljala tudi Svet za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala OLO Ljubljana. Predvsem so člani Sveta ugotovili, da na uvoz opeke iz drugih okrajev letos ni računati, kljub temu, da so lani dobila naša gradbena podjetja nad 10 milijonov kosov iz opekarn v drugih okrajih. »Uvoz« opeke iz

V prostorih V. gimnazije na Poljanski cesti v Ljubljani so odprli razstavo žlahtnih ptic pevč — vrvicev in žlahtnih kanarčkov. Zanimivo razstavo je pripravilo Društvo za varstvo ptic pevč. Hkrati z razstavo pa je bilo združeno tudi republiško prvenstvo. Na tem prvenstvu so pernati prijatelji zidarja Cirila Avšiča z ubranim petjem dosegli s 345 točkami prvo mesto. Na razstavi je bilo preko 100 vrvicev in še cela množica drugih pernatih pevcev.

Novice

Visokošolski profesorji in znanstveni delavci na občnem zboru

Ljubljana, 29. jan. — Danes ob 16. uri popoldne je bil v fizikalni dvorani Univerze v Ljubljani občni zbor Društva visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev. Po poročilu predsednika, odbornikov in predsednikov komisij so sprejeli razrešnico staremu odboru in izvolili nov upravni in nadzorni odbor. Na občnem zboru so izvolili tudi delegata za občni zbor Republiškega sveta sindikatov in 3 delegate za občni zbor Občinskega sveta sindikatov Ljubljana-Center.

Belgijci posneli film o lepota Gorenjske

Dobro teden dni se je mudil na Bledu belgijski radijski napovedovalec in novinar g. Hubert van de Vijver. V Slovenijo je prišel na povabilo Gorenjske turistične podzveze. Z njim so pripotovali tudi trije spremljevalci, ki so mu pomagali pri snemanju filma o turističnih zanimivostih in lepota Gorenjske in pri ribolovu.

Povedal je, da je Jugoslavijo obiskal že tretjič, in da se je pri prvih dveh obiskih mudil največ v Bosni. Tudi s teh potovanj je posnel kratek film o Jugoslaviji in ga predvajal v Belgiji. Večkrat je o svojem popotovanju govoril tudi v radijskih oddajah.

To pot se je g. van de Vijver največ zadržal ob strugi Save Bohinjske pri Bohinjski Beli in Ribnem. Njegova skupina je ujela precej težkega sulca. Lov na sulca in nekatere druge zanimivosti Save so filmali. S posnetki je bil gost zelo zadovoljen. V domovino se bo vrnil sredi tega tedna.

Gorenjska mu je tako všeč, da jo bo še obiskal.

Elektrifikacija zadnjih dveh vasi v občini Dobropolje

V letošnjem letu bodo v občini Dobropolje napeljali elektriko še v zadnji dve vasi, Rapijevo in Kisovec v Strugah bosta s pomočjo Občinskega ljudskega odbora Višem-Dobropolje in Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana v letošnjem letu končno dobili elektriko. Del stroškov pa bodo krili tudi prebivalci sami, saj si že dolgo žele, da bi tudi njim zavestila elektrika luč.

Zaradi slabe izolacije

Včeraj, še v jutranjih urah je gorela lesena prečna stena fizikalnega kabineta na Inštitutu za elektrovez, Jamova 2, občina Viš. Ze pred prihodom poklicnih gasilcev so uslužbenec delno pogasil ogenj in tako obvaroval pred stoliškov škodo. Vozok požara je gradbena pomanjkljivost — slaba izolacija dimovodnih cevi, ki so splezale skozi steno. Nastala materialna škoda znaša nekaj nad 5000 din.

Najnovejše v športu

ZVEZNA HOKEJSKA LIGA

»Ljubljana« : »Zagreb« 5:2

Ljubljana, 29. jan. — Nocoj sta se na igrišču pod Cekinim gradom srečali hokejski moštvi »Zagreb« in »Ljubljana«. Pred približno 800 gledalci sta tekmo, v kateri je zmagala Ljubljana s 5:2 (1:1, 1:3, 3:1) sodila Lombar in Gorše. Gole so dosegli za Ljubljano Čuček 2, Volkar, Prosenec in Zupančič po enega. Za Zagreb je bil obklat uspešen Kos.

VČERAJSNJI TRZNI ZAPISEK

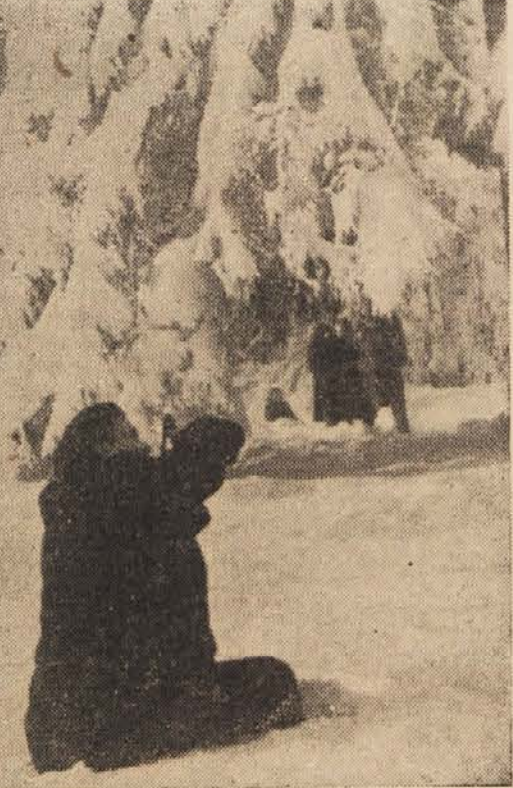

Le 68 jih je soplo v roke

Ljubljanski živilski trg se vedno samevaja skoraj prazni. Pred tednom jih je najprej prekrila debela snežna odeja, zdaj pa oster mraz dobesedno preganja z njih že tako redke kupce in prodajalce. Mraz je še posebej gospodaril na večerajšnji mali tržni dan, ko je živo srebro zdrknilo kar na -17 stopinj. Na Centralnem živilskem trgu se je namreč zbralo samo 68 prodajalcev, v Sliki jih je bilo 6, za Bežigradom en sam. V Mostah in na Viču pa večeraj trga sploh ni bilo. Sprito tega je seveda razumljivo, da so bili trije zelo slabo založeni, cene pa je — zlasti pri privatnikih — mraz spet potisnil nekoliko navzgor.

Solato so v družbenem sektorju (pod arkadami) prodajali po 70 din/kg, nek dalmatinski prodajalec pa je enako solato prodajal za 30 din pri kg dražje. Trnovski branjevi tokrat solate niso imeli. Radije je bil po 220-240 din, motvilce pa po 200 din. Precej lepo cvetoča so pod arkadami prodajali po 50-60 din.

Zasnežene smreke in ozke gazi so zamikale prijatelje lepe fotografije. Vse poskusijo, samo da bi jim uspela lepa slika. Če ne gre drugače, tudi pokleknejo ali ležejo v sneg. Izbirajo in slikajo — čudovitih motivov je na pretek. Naše uradništvo pa vabi vse amaterje, da pošljejo svoje najboljše posnetke.

Aktualnosti

Skrb za streho

Lani bi bila lahko stanovanjska izgradnja in izkoriščanje sredstev za njo v Ljubljani še uspešnejša, če bi gospodarske organizacije, politično-teritorialne enote in stanovanjske zadruge zbrale več dodatnih sredstev, ki so na današnji seji sklenili takoj pritiči s pripravami za novo gradnjo. Tak obrat zahteva obsežno zemljišče in velike količine glin v bližini. Zato pridetava v okolici Ljubljane v poštev le hrib Golovec in področje okoli vasi Rašica. Finančna sredstva za novo opekarno so zagotovljena, vloga investitorja pa bo v imenu OLO Ljubljana za sedaj opravljalo podjetje »Gradiša«.

vanjske izgradnje 28 upravnih odborov kreditnih skladov. V ljubljanski stanovanjski največ posojil gospodarske organizacije in politično-teritorialne enote; skupaj so najele 71 % sredstev. Čeprav ljudski odbori niso posojili mnogo manj, 13 % posojil, mogli že v začetku preteklega leta pa so točno predvideli, koliko dodatnih sredstev za stanovanjsko izgradnjo moramo upoštevati, da so zadruge gradile stanovanja pretežno v Ljubljani, medtem ko se v zunanjih občinah zadruge komaj ustanovljajo.

Ce primerjamo za gradnjo izkoriščena sredstva z razpoložljivimi, moremo ugotoviti, da znaša odstotek izkoriščanja 71,7 %. Najnižje so izkoriščale odobrena posojila politično-teritorialne enote (samo 55,9 %). Pri teh številkah pa moramo upoštevati, da ima vsaka ljubljanska občina svoj kreditni sklad. Navzlic temu, da je Ljubljana upravno razdeljena na 9 občin, je v komunalnem in urbanističnem pogledu celota in bi jo morali upravni odbori kreditnih skladov tudi obravnavati s stališča stanovanjsko komunalne graditve celega mesta. Čeprav je mestni svet na svoji seji dne 18. januarja 1957 to stališče utrdil, vendar 9 samostojnih odborov kreditnih skladov ni v celoti sledilo smernicam mestnega sveta.

PRIPOROČILA

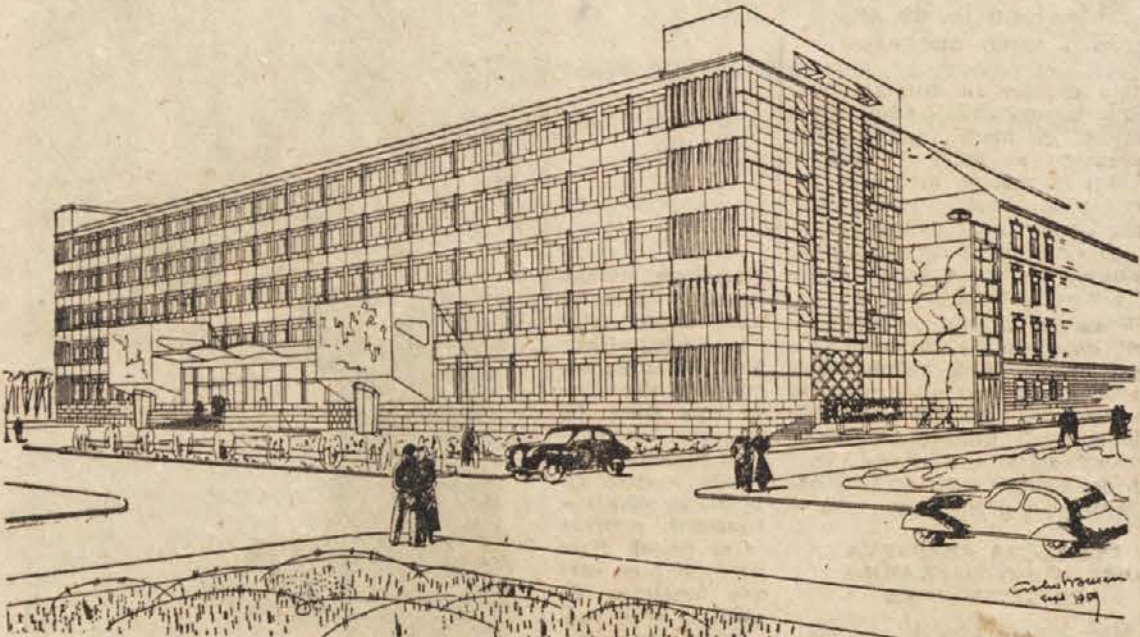
NAJ BI BOLJ UPOŠTEVALI

— Kakšne so glavne pomanjkljivosti odločanja o posojilih upravnih odborov kreditnih skladov? Upravni odbori teh skladov dajejo v obrobnih mestnih občinah še vedno prednost individualnim gradnjam stanovanj in zametajo enotna načela kreditiranja. Tako razdrobljene stanovanjske gradnje pa samo škodujejo istočasno izgradnji komunalnih naprav. Nekateri upravni odbori skladov ne odobravajo posojil za tiste stanovanjske objekte, ki jih ne gradijo na njenem območju, čeprav je gradnja teh objektov predvidena v planu mestnega sveta. Značilen je primer zadruge »Solnik«, ki je zbrala od svojih članov že 30.000.000 dinarjev lastnih sredstev, prošnja za posojilo pa ji je bila zavrnjena, češ, da stanovanja ne bodo zrasla v tisti občini, kjer je zadruža zaprosila za posojilo. Po priporočilih mestnega sveta pa naj bi upravni odbori kreditnih skladov skrbeli za izkoriščanje vseh možnosti za finančno povečanje sklada stanovanjske izgradnje in bili dolžni dati kredite vsem kreditno sposobnim posilcem.

KAKO GOSPODARITI POSLEJ?

— Večina upravnih odborov kreditnih skladov mestnih občin je lani hotelo uvajati svojo lastno kreditno politiko, ki naj bi predvsem koristila interesom občin in ne mestu kot celoti. Ta hotenja je bilo zlasti čutili takoj po sprejemu plana stanovanjske izgradnje za leto 1957, čeprav so upravni odbori kreditnih skladov vedeli, da si je mestni svet pridržal plan stanovanjske izgradnje v svoji pristojnosti. Kako naj bi organizirali in zbirali dodatna sredstva za stanovanjsko gradnjo. To pomeni, naj bi zbirali dodatna sredstva pri vseh tistih gospodarskih organizacijah, ki imajo velike dohodke, komunalnim in drugim podjetjem, ki imajo majhne sklade za samostojno razpolaganje, pa naj bi upravni odbori kreditnih skladov dajali čimbolj ugodne kredite. Naštete slabosti upravnih odborov pa so v preteklem letu ustvarjale mnenje, da sredstev za stanovanjsko izgradnjo primanjkuje, kar je tudi povzročilo, da mnogi zadržniki in gospodarske organizacije niso zaprosili za kredite.

Novo poslopje filozofske in naravoslovne fakultete

Lansko jesen so na vogalu Aškerčeve in Gorupove ulice v Ljubljani začeli graditi po načrtih glavnega projektanta ing. arh. Stanislava Rohrmana šestetažno zgradbo filozofske in naravoslovne fakultete Univerze. Za poslopje, ki bo imelo 14.000 m² zazidane površine, znašajo proračunski stroški okoli 550 milijonov dinarjev

Dušan Mevlja: ODLOŽENA MASKA

Ija spada med tiste naše kulturne delavce in ustvarjalce, katerih ime se pogosto pojavlja na knjižnih ovitkih, navzlic temu pa njihovo delo običajno ne dobi posebno močnega odmeva v kulturnem dogajanju. Mevlja ni samo pesnik; je tudi gledališki igralec, oblikovalec satirične in humoristične proze pa še priložnostni publicist in časnikar. Ta raznolikost in raznorodnost uredništva sicer priča o njegovi dejavni mnogoterosti.

Neprezajeten, lično opremljen snopič pesmi — oprema: Nadja Furlan — »Odložena maska« je druga samostojna Mevljeva pesniška zbirka.

Od vsega začetka velja povedati: ko prebereš »Odloženo masko« in skušiš dobiti o njej za-

razdelkov je skoraj toliko kot pesmi. Izjema so cehovski soneti ter debeli in drobni sršeni pa morda še poglavje »iz partizanske beležnice«.

Navzlic tej razdrobljenosti in mnogoterosti pa je večjemu delu pesmi Mevlja vtisnil neko zanimivo, svojsko in prevladujočo noto; domala vsa doživlja, od lirskih do partizanskih, od vsakdanjih vtisov do pejsažev, od cehovskih sonetov do sršenov se prelika z groteskno-satirično, posmehljivo in zasmehljivo barvo. Odtiski te barve so seveda različni: zaupljivo osebni in splošni, sposojeni in izvirni, pikri in dobrodrušni. V teh odtinkih pozvanjata ritem in vzdušje številnih vzornikov od Villona in Byrona do Cankarja in Bora pa celo Menarta. Zgledovanje je sicer

skem, o lirčno-izpovednem in o »cehovskem«.

Pod skupnim naslovom »iz partizanske beležnice« je Mevlja zbral pet pesmi, med katerimi sta dve (»Smrt« in »Zmaga«) nastali že med vojno. Prav ti dve sta močno konvencionalni v vsebinskem in izraznem smislu. Tudi »Suhe črne veje« in »Pohod« ne vnašata v našo partizansko liriko nič novega. Bralecovo pazljivost pa zbujata pesem »Odrezana noga«. To je pogovor vojaka s svojo odrezano nogo: trpka, obehajška šala, kot pravi pesnik. V nji spet prevladuje Mevljeva značilna posmehljivost. Čeprav manjka »Odrezani nogi« močnejša poanta, sodi pesem med boljše v zbirki.

Stiri lirski izpovedi so povezane v »Pejsaž«. Med njimi je spet pesem, ki se odmiha konvencionalni liriki, »Drevesa so kakor roke starcev«. Tu in še v nekaterih drugih pesnih govorih predmeti, oživljajo in doživljajo kot živa bitja. Tudi ta poanta ni nič izvirna, a pesnik z njo pač izpoveduje nekakšen zavzet, intimen odnos do življenja. Zlasti zanimiva, obarvana z ironijo, je v tem smislu pesem »Moje srce«, v kateri pesnik duhovito in hkrati trpko primerja svoje srce s predmeti iz obešenjaške ropotarnice in namenoma meša groteskne in zaupljive izpovedne vrvine. To kontrastiranje in mešanje je sploh značilno za Mevljevo poezijo, to je pravzaprav deprecijacija poezije. Zdi se mi, da ima Mevlja prav v tej smeri še obilo oblikovalnih možnosti.

Osrednji ciklus in hkrati najimpresivnejši del zbirke tvorijo »Cehovski soneti«. V njih je Mevlja duhovito, s satiričnimi ostricami razstavljal galerijo posebnih človeških poklicev. Ta panorama pozabljenih ali »zavrženih« tipov izpričuje Mevljevo zanimanje za tiste probleme, ki običajno veljajo za nenavadne, a razodevajo v bistvu zavzetost nad življenjem. Kljub satiri in čutnemu spoznavanju sveta je ta zavzetost prikupna: Mevlja je v pesniškem opisovanju pogrebca, spovednika, pasjega krvnika, vlačuge, smetarja, kritika, opice in drugih »outsiderjev« sicer jidek, a človeško in pesniško gotovo najbolj izrazil. Zbirko zaključujejo »drobni in debeli sršeni«, v katerih se pesnik bolj ali manj duhovito posmehuje ljudem in problemom svojega časa.

»Odložena maska« ni izredna pesniška žetev. A vredno jo je prebrati, mariborski založbi »Obzorja« pa izreči priznanje pri dajanju domačih leposlovnih novitet.

V. Predan

Krstna predstava Kulundžičevih »Usode«

Drevi ob osmih bo v ljubljanskem Mestnem gledališču premiera Kulundžičeve drame »Usode«, ki je ob enem krstna predstava tega dela. Delo je režiral Jože Gale. Osnutek za sceno je izdelal ing. arh. Matul, za kostume je poskrbela Marija Kobjeva, glasbene pa je uprizoritev opremil Marijan Vodopivec. Na naši sliki Alenka Svetelova in Vladoša Simičičeva

okrožen vtis, celovito estetsko podoba — se ti le-ta zdrobi kot krhko zrcalo. Zbirka je namreč v vsebinskem pogledu in v motivnih razdelkih neurejena, nepregledna, nalovljena iz vseh vetrov, botrovana od številnih starejših in sodobnih vzornikov. Kot posoda je, v katero je pesnik natočil nešteto izvirnih pa tudi izposojenih barv. Ze sama vnvanja razdelitev potrjuje to resnico;

nujna in razumljiva stvar, a kadar se spreminja v nenadzorovano posnemanje, postane neprikladna. Ko prebiraš »Odloženo masko«, pa se ti nenshoma zdi, da si njene motive, celo njene podobe in izrazje, že slišal. Ta nenoguden pripet Mevljevega pesniškemu oblikovanju ne more biti v pohvalo.

Posebej velja govoriti o treh Mevljevih razdelkih: o partizan-

Nekaj novosti NUK

- James E.: Histoire de la pensée économique au XXe siècle T. 1-2. Paris 1955. (128337-3 2)
- Jones D.: An outline of English phonetics 8. ed Cambridge 1956. (128347)
- Liewehr F.: Slawsche Sprachwissenschaft in Einzeldarstellungen. Wien 1955. (127833)
- Lindqvist A.: Deutsches Kultur- und Gesellschaftsleben im Spiegel der Sprache W. esbaden 1955. (131559)
- Le Maine-et Loire Para 1957. (Richesses de France 30.) (F 148/1957)
- Nadler J.: Literaturgeschichte Österreichs. (2. Aufl.) Salzburg (1951). (128054)
- Panorama des idées contemporaines Paris 1957. (F 151/1957)
- Pégué C.: Notes politiques et sociales Paris 1957. (F 186/1957)
- Pollitzer M.: Beaumarchais, le père de Figaro Paris 1957. (F 114/1957)
- Priručnik slovnjak rusko-slovensky. (Sost.) E. Culenová (ttd.) Bratislava 1952. (128048)
- Les Pyrenées-Orientales. Paris 1957. (Richesses de France. 33.) (F 149/1957)
- Roberts H. L.: Foreign affairs bibliography A selected and annotated list of books on international relations 1942-1952. New York 1955. (Foreign affairs bibliography.) (3.) (II 131488-3)
- Rogel P. & D. C. Browning: Everyman's thesaurus of English words and phrases. London (1953). (127519)
- A Textbook of surgery. By American authors. Ed. by F. Christopher. 5. ed Philadelphia & London (1954). (II 131347)
- Valiron G.: Fonctions analytiques Paris 1954. (125521)
- The Assyrian dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago. Vol. 6. Chicago 1956. (II 131521-6.)
- Bandy W. T. & C. Pichois: Baudelaire devant ses contemporains. Monaco 1957. (F 8 BAN.)

KONCERT slovenskih skladateljev

Pobuda prireditelj občasno izredne koncerte, kar že več let sem lahko z zadovoljstvom opazujemo v Ljubljani, je vsekakor hvalevredna. Tu gre tako za nove stilne večere sodobnih glasbenih umetnikov, ki imajo namen popularizirati sodobne svetovne glasbene ustvarjalce, kakor že dalj časa znane večere skladb slovenskih skladateljev. Tudi pri teh gre, tokrat še bolj potrebno in koristno, za popularizacijo glasbe, slovenske glasbe. Da je eno in

drugo potrebno, ni nobenega dvoma

znani in vendar še vedno premalo znani. Na koncertu dirigira Rado Simoniti, kot solisti pa nastopajo mezzosopranistka ljubljanske Opere Zlata Gasperšičeva, altistka Božena Glavkova, kot recitator Jože Tiran, pri klavirju pa bosta Dana Hubadova in Jeni Srebot-Komarjeva.

Dirigent Rado Simoniti

POVEČAN IZVOZ DOMAČIH FILMOV

Lani je naša kinematografija zabeležila lep uspeh v izvozu domačih filmov. »Jugoslavijski film« je v letu 1957 prodal v tujino 57 celovečernih in 24 kratkih filmov. Skupna vrednost prodaje znaša okrog 303.000 dolarjev. Največ filmov so kupile Sovjetska zveza, Češkoslovaška, Poljska in Bolgarija, medtem ko sta od zahodnoevropskih držav največ zanimala za jugoslovanski film pokazali Belgija in Holandija. Zaradi primerjave še en podatek: V istem času smo v tujini kupili 121 celovečernih in 49 kratkih filmov za približno 500.000 dolarjev. Največ filmov smo uvozili iz ZDA, Francije, Sovjetske zveze in Anglije. Osnovna karakteristika lanskega leta: precej povečan izvoz, uvoz pa zmanjšan za več kot eno tretjino.

Jutri zvečer bo v Ljubljani tak izredni koncert orkestra Slovenske filharmonije, na katerem bodo izvajali izključno dela slovenskih skladateljev. Na sporedu so dela Blaža Arniča, Marija Kogojca, Slavka Osterca, Danila Svara, Marijana Lipovška in Matije Tomca, avtorjev, ki so pri nas ob enem

IZ ŽIVLJENJA SVOBOD MENCEŠ: PREDVSEM IZOBRAZEVANJE

Kulturno in umetniško društvo »Svoboda« Mengeš je letos usmerilo svoje delo predvsem na izobraževanje. Ze decembra so zaključili tečaj za mladice delavskih svetov, prihodnji mesec pa bo pričela z delom tudi šola za stareše. Pripravljajo pa tudi tečaj za slovenski pravopis, za katerega je sedaj zelo veliko zanimanje. Ker bodo šole maja dogradili lastno dvorano, dosedaj še niso uprizarili nobene igravke, s pripravo pa študij operativne reče, ki jo bodo uprizarili ob otvoritvi nove dvorane. Z delom je začela tudi zveška sekcija, ki doslej zaradi tehničnih težav ni mogla obstajati. Konec januarja pa bodo prirediteli glasbeni večer, ki ga je pripravila »Melodija« iz Mengeša.

CRNUČE: ŠE VEDNO STARE TEZAVE

Kulturno prosvetno društvo »Svoboda« v Crnučah se še vedno bori s starimi težavami. Čeprav imajo sedaj svojega režiserja, ki pa je baje preveč zaposlen, še vedno ne morejo redno študirati. Dramska sekcija, ki ima okrog 40 članov, pravkar pripravlja uprizoritev drame Mire Pučove »Ogenj in pepel« v režiji Božidarja Juršeta. Če ne bodo spet nastale težave, bo premiera sredi februarja. Pred kratkim so začeli študirati tudi Kozakovo dramo »Vida Granta«.

Orkester, ki šteje 21 članov, vodi Marjan Binar. Skupaj s pevskim zborom, ki ga vodi prof. Stanke Habe, bosta še pred 1. majem priredila samostojen koncert. Sicer pa redno nastopata na vseh proslavah in kulturnih prireditvah.

BEŽNO SREČANJE Z REŽISERJEM FRANČETOM JAMNIKOM

Kako priti v svet

Režiser ljubljanske drame France Jamnik je kakor smo nedavno poročali, s precejšnjim uspehom režiral v londonskem gledališču »Theater Workshop« Pirandellovo dramo »Clovek, zver in čednost. Ker se to vendarle zgodi zelo redko, naj ta petminutni pomenek, to bežno srečanje, pove nekaj več o gostovanju v Londonu in s tem v zvezi o zanimanju sveta za našo gledališko umetnost in za našo dramatik.

je bilo v resnici? Kako sam ocenjuješ svojo režijo v Londonu?

»Predstava je bila velik šok za kritike, zato tudi tolikšna ekstremnost v ocenah, saj nekateri na moč hvalevijo in drugi ostro odklanjajo. Tudi za »Theater Workshop«, ki ga imajo za avantgardistično gledališče, je bila moja koncepcija Pirandellova, ki je stremela za lahkotnostjo, ležernostjo in briljantnostjo, preveč pogumna. Treba je reči, da je težko cepiti angleški temperament na mediteransko rožo. Kar se tiče občinstva, moram biti zadovoljen. Po tretji predstavi je vdiral k tej predstavi tudi delavska publika. Obisk je zelo velik in namerava gledališče s Pirandellovom celo na turnejo po Angliji, govore pa tudi, da bi šli s tem v Pariz na Gledališče narodov.«

»In še eno: kaj bi se dalo storiti za večjo popularizacijo naše gledališke umetnosti in poleg te tudi domače dramske literature? Kakšno je v tujini zanimanje za to umetnost?«

»Zanimanje je, kakor je bilo že večkrat ugotovljeno ob najrazličnejših prilikah, precejšnje. Nekateri so sicer od vsega začetka proti naši gledališki umetnosti, drugo mnenje, ki prevladuje, pa je, da je pri nas v gledališkem življenju dovolj zdrave in žive krvi. Ljudje, ki poznajo naše gledališče, so me neštotekrat spraševali, kaj je z našo dramatik in se čudili, kako je mogoče imeti tako kvaliteto gledališče brez enako močno dramske literature.«

Dobil sem več ponudb za kakšno kvaliteto jugoslovansko delo, predvsem slovensko, ki naj bi ga režiral v Londonu, poprej pa še pri nas doma in v Parizu. Zanimajo se zlasti za sodobna dela. Možnosti, plastrati slovenska dramska dela v tujini, so, treba je le še primernih kvalitetnih tekstov in stvari bodo stekle. Sodim, da bi bilo prav uveljavljati v tujini mimo gledališke umetnosti tudi slovensko dramatik. Menim, da je tudi to lahko vsaj majhna vzpodbuda slovenskim dramatikom.« tp

ter Workshop« Pirandellovo dramo »Clovek, zver in čednost. Ker se to vendarle zgodi zelo redko, naj ta petminutni pomenek, to bežno srečanje, pove nekaj več o gostovanju v Londonu in s tem v zvezi o zanimanju sveta za našo gledališko umetnost in za našo dramatik. »Najprej: kako pride Slovenec v London, ali točneje slovenski režiser v londonsko gledališče?«

»Stvar je zelo preprosta: gre za osebne stike, tako rekoč za slučaj. Na žalost je najbolj učinkovita pot osebnih poznanstev. Ker nisem imel možnosti vzeti kakšno slovensko dramsko delo, sem se pač odločil za Pirandello, ki mi ga je londonsko gledališče »Theater Workshop« ponudilo.«

»Drugi: kakor smo lahko razbrali v našem tisku, je tvoj Pirandello naletel na zelo deljena mnenja londonske gledališke kritike. Kaj

DREVI KULTURNI RAZGOVORI

Prof. Ciril Cvetko

V Viteški dvorani Križank bo drevi govoril na četrtkovih kulturnih razgovorih dirigent in prof. Glasbe dr. Ciril Cvetko. Govoril bo in odgovarjal na vprašanja s področja glasbene problematike

»GRAFIKA ČLOVEKU«

Pod gornjim naslovom je konec prejšnjega tedna podjetje za snemanje filmov »Viba-film« prikazalo na interni projekciji v Ljubljani film o Drugi mednarodni grafični razstavi. S sodelovanjem nekaterih vidnejših slovenskih likovnih ustvarjalcev (Riko Debenjak, Marij Pregelj) je po ideji ravnatelja Moderne galerije Zorana Križnika napravil režiser France Kosmač barvno izredno uspešni in tudi drugače zanimiv dokumentarni kulturni film. Razveseljiva novost tega filma je zlasti, da so se ustvarjalci izognili dosedanjam običajnim šablonam, s katerimi filmska kamera navadno beleži likovne razstave. Poskušali so dati obrazložitev nastanka posamezne umetnine in nekatr prevez sodobne grafične ustvarjalnosti, kakor in kakršen se je razliri obiskovalcem na lanski II. Mednarodni grafični razstavi v Ljubljani. V tem poskusu približati likovno umetnost, tudi modernejšo in manj razumljivo, preprostemu kinoobiskovalcu so avtorji filma v veliki meri uspeli. Film je posnet v barvah in tudi po tej strani lepo približuje likovne stvaritve gledalcem. Za vse, ki same razstave niso videli, bo ta film v dostojen način ohranjanja in posreduje likovne stvaritve človeku.

Mimo kulturnega filma »Grafika človeku« so vrtili tudi nove številko filmskega Obzornika. Tudi pri Obzorniku je moč opaziti težnjo dvigniti posamezne točke Obzornika iz enodnevnih aktualnih filmskih zapisov v zahtevnejše, trajnejše in umetniško bolj zahtevne stvaritve. Obzornik ga je predstavila lanskoletna razstava v Narodni galeriji. Film je v primeri s filmom »Grafika človeku« mnogo bolj statičen in bolj v mejah običajnih tovrstnih filmskih zapisov. Skupaj z ostalima dvema točkama Obzornika pa tvori skladno in zanimivo celoto.

IZ MODERNE GALERIJE

Slavko Tibec: Tretja vojna II (armiran in patiniran mavce)

ZAPADEL je prvi sneg

Vencoslav Winkler

ZADNJA POT

NARISALA
TINCA
STEGOVEC

KRKA

Kje, sestra draga,
čuvaš skrivnosti
mojih veselih in žalostnih dni.

Preden naprej pišem, se vam moram predstaviti. Sem učenc 3. razr. osnovne šole Kamnje na Vipavskem.

Pri nas zapade sneg poredkoma, zato se ga tem bolj veselimo. V torek 21. tega meseca me je zelo razveselila vest, ki mi jo je prinesel starejši brat, da je zunaj sneg.

Sedaj se smučamo, drsamo po potoku, delamo skakalico. Tekmujemo, kdo bo dalje skočil, kot delajo odrasli smučarji.

Komaj pričakujemo novega snega, zakaj ta se je začel tajati. Čermelj Silvo, Potoče 4. p. Dobravlje

Svinčeni vojaki so se zbudili. Dolga leta so spali v lepi škatli, nihče jih ni motil, nihče jih ni pogledal, nihče se ni igral z njimi, kakor da se je ustavil čas. Bilo jih je dvanajst, eden je imel srebrno zvezdico in so mu pravili desetnik. Ta se je prvi zbudil, zdelo s mu je prav, če spregovori.

»Dovolj je čakanja, pozabili so na nas. Vzdignimo se in pojdivo po svetu, pokažimo se ljudem, da se živimo!«

Vojaki so bili ubogljivi in desetnikova misel je bila zanje ukaz. Brez besede so poskočili, niti pokimali niso drug drugemu, vzdig-

»Sovražnik!«
Brž so se umaknili za večna vrata in plašno opazovali, kaj se godi na cesti. Nič posebnega ni bilo videti. Desetnik se je oddahnil, stopil je čez prag, nato je zadovoljno pokimal:

»Saj še ni sovražnika, to je samo svetloba, taka vsakdanja, le nekoliko hujska kot pri nas na podstrešju. Privaditi se je bomo morali. Naprej!«

Stopili so na cesto in zapekotali po kamnitih tleh: tek, tek, tek! Kokoši, ki so se pasle pred hišo, so se kriče razbežale, vrabci so zaplahutali čez plot, pes čuvaj

no ni več na svetu, poglejte no, ti so še iz tistih zlatih časov, ko so odhajali ljudje z godbo v boj.«

Desetnik je vse slišal, a ga ni nič prizadelo. Misil si je, kaj boš te vi, ki ne veste, kakšna je prava vojska, tekate za svojimi vsakdanjimi opravki in ne veste, da je še kaj višjega na svetu. Naplunjeno in trdo je stopal pred vojak in le to ga je skrbelo, ker se ljudje niso nič menili o kakem sovražniku. Bržkone je zdaj na svetu kak dolgočasen mir in so zaspani ljudje že popolnoma pozabili na nevarnosti. Pač pa so otroci prišli, ploskali in se smejali. Nekateri so navdušeno korakali poleg vojakov in trobili kar z rokami, kakor so videli na starih podobah: trara, trara, trara! Včasih so se upehani ustavili, počenili k tlom ter natančneje ogledovali vojake. Desetnik je večkrat kaj poveljeval, vojaki so namrgodili čela in trdneje poprijeli orožje. Pogledi so jim švigali na vse strani, zakaj desetnik jim je povedal, da bodo vsak trenutek ugledali sovražnika.

Otroci so se začeli dolgočasiti, nehali so trobiti in so odšli. Mudilo se jim je na tekmo, smehljaje se so pomahali korakajočim in šli svojjo pot. Vojaki pa so korakali še kar naprej in naprej.

Potem se je prikazala izza ogla črna mucka. Ugledala je vojake in oči so se ji zasvetile. Zleknila se je in se začudila, nato je nekoliko zagodila in se obližnila z dolgim jezikom.

»Sovražnik!« je zaklicel desetnik. »Nič se ga ne bojte!«

Mucka je prišla bliže. Plazila se je ob cesti, pihala in potem je previdno stegnila tačico. Pobožala je top, top je ustrelil, počilo je in zamašek ji je odletel naravnost v gobec. Savsnila je po njem, kakor bi bila miška, a ga še ni bilo več. Začudena se je umaknila. Takih mišk ni bila vajena. Nato je poskusila še enkrat, dvakrat in vsakokrat oprezno odskočila. Odkrila je, da je zamašek privezan in da ji ne more uiti. Stegnila je tačko in segla po topničarju. Bil je ves pisan in brkat, sedel je na topčju in se ni nikamor ozrl. Komaj se je dotiknila, se je prevrnil in obležal je v prah, kakor je bil dolg in širok. Niti najmanj ni zakričal, zakaj bil je junak. Mucka pa je radovedna segla še po drugih vojakihi. Lezla je tik za njimi, dotikala se je drugega za

Večkrat ob stari žalučki slonim in si želim sredi skrutih globlin najti tvojo povest. Zdi se mi, da v valovih šumi.

— Grem mimo mest, mimo polj in vasi. Mnogo najdem na poti ljudi, ki mi kot ti zaupa jo svoje srce. In mnogo jih gre v življenje iskat tihu stezo sredi viharnih poti.

Anica Barbič, dijakinja

PRVI ZVONČKI IN TROBENTICE

Pred tednom sem prejel v pisnu majhen šopek prvih zvončkov in trobentic. Darilo me je presenetilo. Res, da so bile cvetlice stisnjene in nekoliko ovele, vendar so tako prijetno dišale. Začutil sem ob tem diih gibajoče zemlje, katero pa je zdaj pokrtil sneg. Za šopek se pošiljatelju najlepše zahvaljujem.

Urednik

ARHAR VOJAN

Zanimivosti o velikih ljudeh

Znameniti ljudje so imeli tudi kot odrasli nenavadne slabosti in odlike:

Danski astronom Tycho Brahe je bil strasten sabljač in mu je v nekem dvoboju nasprotnik odsekal nos. Slavni matematik Poincaré in fizik Ampère sta bila neverjetno pozabljiva. Francoski glasbenik Lully je zelo surovo postopal s pevci in glasbeniki, ki so izvajali njegova dela. Neredko jih je grdo ozmerjal, poštono obrcal in jim razbijal violine na plečih. Res pa je, da je bil tedaj njegov orkester najboljši v Evropi.

Eden največjih mojstrov glasbene umetnosti Mozart je imel štiri leta, ko je komponiral koncert za čembalo. Ko je imel se-

dem let, je bil že tak mojster na klavirju, da je pred nabito polno dvorano igral na pregrnjeh-nih tipkah. Imel je tudi izredno razvit posluš, izreden glasbeni spomin in znal je pisati prekrasna pisma. Francoski glasbenik Berlioz je komponiral razne instrumentalne skladbe, ko je imel dvanašt let.

Wolfgang Amadeus Mozart

Slovitemu matematiku Eulerju je bilo v največjo zabavo reševanje izredno težkih in silno zamotanih računov, računanje s petnajstmestnimi števili pa prvi užitek. Zelo rad je imel otroke in ga pri računanju ni prav nič motilo, če so plezali po njem, ga vlekli za ušesa in veselo vresečali. Nikola Tesla ni bil samo izreden izumitelj in področju elektrotehnike; imel je tudi izreden smisel za lepo književnost. Na pamet je znal poleg lepega števila srbskih narodnih pesmi cellega Shakespeareovga »Hamleta« v angleščini, celoga Goethejevega »Fausta« v nemščini, celo Dantejevo »Božansko komedijo« v italijanščini in mnoge Puškinove stvaritve v rusščini. Kljub svojemu izrednemu razumu je bil vedno skromen.

TORTA

Zazvonil je šolski zvonec. Končal se dopolanski pouk in učenci smo se usuli iz šole. Bilo je zelo mrzlo in veter je pihal, da mi je mraz prešinjnal kosti. Iz šole sem se napolnila v bližnjo slaščičarno. Mamica mi je namreč dala 25 dinarjev za torto. Krenila sem preko »Zvezde«. Tedaj se mi je pogled ustavil na majhni, drobni

deklici, ki je sedela na klopi in jokala. Stopila sem k njej in jo vprašala, zakaj joče. Dejala je: »Izgubila sem se, pa ne najdem domov.«

Sklenila sem peljati deklico na najbližjo postajo LM. Med potjo mi je deklica povedala, da ji je ime Metka. Ko sva šli mimo slaščičarne, se je Metka ustavila in poželjivo gledala torte, razstavljene v izložbi. Spomnila sem se svojih 25 dinarjev in vstopili sva. »Kaj bi jedla?« sem vprašala Metko.

»Vse!« je Metka komaj dahnila.

Zasmejala sem se in ji povedala, da si lahko samo eno izbere. Ko se je odločila za veliko čoko-ladno torto, sem jo peljala k mizici, kjer je torta z veseljem pojedla.

Nato sva šli na LM. Tam sem našla tudi Metkino mamo, ki je bila že vsa prestrašena, ker ni našla deklice. Ko pa je zagledala Metko, so ji solze od veselja polzele po licu. Dvignila jo je v naročje in je popolnoma pozabila name, ki sem stala ob strani in se najbrž zelo neumno smehljala. Zahvalila se mi je nato in mi hotela vrniti denar, kar pa sem zavrnila.

Poslovala sem se od njiju in bila sem vesela, da sem s torto naredila Metki tako veselje.

Jana Oreljčić, III. b. I. državna gimn., Ljubljana

»SMUK«

Dva zajčka sta se smučala po bregu. V veseljem razpoloženju nista niti videla kamnov, pokritih s snegom, ki jih od daleč še ni bilo opaziti. Prvi zajček jih je opazil šele takrat, ko je ležal v snegu. Zlomil si je smučko in palico, druga smučka pa je bila tako nerodno zapičena v sneg, da se ni mogel dvigniti. Na pomoč pa mu je priskočil njegov tovariš, ki ni zavoril čez kamenje. Ko je zagledal nezgodo svojega tovariša, se je ustavil in snel smučki s tačk svojega prijatelja. Oba zajčka, posebno pa še prvi, sta bila vesela, kajti pripetilo bi se lahko še kaj hujšega.

Zoran Grubič, učenec 4. r. osn. šole Sempeter v Savinjski dolini

NAGRADA

Nagrado križanko »Smučar« je pravilno rešil in bil izžreban Ostrouška Lado, 4. b. r., Pri vodnjaku 5, Izola.

Nagrado uganko »Slovična dopolnjevanke« je pravilno rešila in bila izžrebana Fatur Majda, p. Pesnica pri Mariboru.

Za opis nagrade silkanice »Smuk« je bil nagraden Zoran Grubič, učenec 4. r. osnovne šole v Sempetru v Savinjski dolini. Vsem trem nagradencem iskreno čestitamo!

Kaj so izračunale opice?

Iz Bohinja sem...

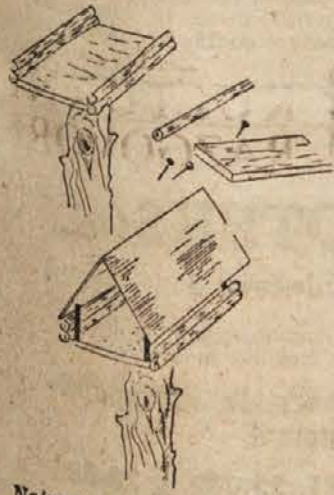
Iz Bohinja sem doma, veliko imamo že snega, počitnice so prav prišle, da sankamo se na veliko žel! Mojmir Lešnjak, Nomenj 46, p. Bohinjska Bistrica

Ne pozabite

Ne pozabite, da bomo 29. novembra letos spet podelili pet nagrad za najboljše prispevke, ki bodo objavljeni v »Pisani trati«. Dve izmed teh petih nagrad bomo podelili našim najmlajšim sodelavcem, ki še niso dopolnili enajst let.

Puščica

Danes pa nekaj za vas, fantje, nekaj o tem, kako lahko sami napravimo puščico. Gotovo ima vsak izmed vas doma kako deščico od starega zaboja, kladivo in nekaj žebeljev.

Najprej rališe tri deske, dolge približno 30 cm in 20 cm široke. Dve taki deski bosta za streho, ena za dno puščice. Ko delate dno puščice, uporabite za stranice stranice po dve navadni palice, kot vidite na sliki. Nato dno puščice na debelejši kol, če bo puščica stala na vrtu. Potem zbijete skupaj streho iz preostalih dveh desk in jo pritrđite na palice, ki so pritrjene na dno puščice. Če hočete, puščico lahko tudi pobarvate, da bo lepša in bolj vidna v zimski pokrajini. Miša

MOJI CILJI

Lahko rečem, da skoro nisem opazila, kako se je pojavil doma na omari koledar za letnico 1958. Komaj smo pričeli s šolskim poukom, bomo skoraj končali prvo polletje. Če se spomnim nazaj, se mi zdi, da smo šele začeli s poukom pred nekaj dnevi. S tem se kar ne morem zadovoljiti, nisem zadovoljna z učenim uspehom. Res, da mnogo pomagam doma pri delu, a kljub temu bi bil rezultat učenja lahko boljši. Tudi ta delni neuspeh ima svoje dobre strani. Sedaj vem, kje sem delala napake, zato sem prepričana, da jih bom do konca leta popravila in odstranila. V prvi gimnaziji, ki sem jo ponavljala, nisem imela posebnega veselja in ne interese za učenje. Zdaj pa vidim, najboljši primer imam doma, ko se starši bore za trd obstanek, da nam dajo v roke čimboljši kos kruha in ta bo res dober, če bomo v šoli zadovoljno napredovali. Upam, da ne bom omagala. Odšla bom iz šole z dobro oceno, vesela in zadovoljna.

Anka Novak, II. razr. gimn. Gorenje 12, p. Stara cerkev

REBUS

Vodoravno: 1. oblika pomoznega glagola; 3. delo (v hrvaščini); 4. 2 njimi se sankamo; 5. jugoslovska reka, tudi vrsta cigaret; 6. predlog; 7. prvi samoglasnik — enajsti soglasnik

Navpično: 1. južni sadež; 2. oblika glagola odirati; 3. otok na Jadranu; 4. oblika pomoznega glagola (tretja oseba).

KR ŽANKA

»Leseni konjiček«

Navpično: 1. letoviški kraj pri Opatiji; 2. preprij, 4. arabski konj; 5. francoski osebni zaimek; 6. igralna karta; 7. velik ptič.

Vodoravno: 3. poveljnik ladje; 8. koralni otok; 9. oblika pom. gl. bita.

Na svidenje v Portorožu

Veleojster Aleksander Matanović o svojih pripravah na mednarodni turnir in še o nekaterih pereh šahovskih problemih

Med kratkim bivanjem 27-letnega veleojstra Matanovića v Sloveniji, kjer je odigral štiri simultanke proti skupno 142 šahlistom Kranja, Ljubljane, Nove Gorice in Novga mesta, je naš sodelavec navezal z našim dram veleojstrom, ki nas bo mimogolgoriča zastopal na mednarodnem turnirju v Portorožu, razgovor o nekaterih pereh šahovskih vprašanjih.

«Kako ste zadovoljni s svojim uspehom na zadnjem mednarodnem turnirju v Beverwijku?»

«Ne morem reči, da sem slabo igral na jubilejnem turnirju. Visokih peh v Beverwijku. Turnir je bil dokaj močno zaseden, v zadnjem kolu bi moral, ob nekoliko večji pazljivosti dobiti partijo proti bivšemu svetovnemu prvaku Dr. Euweju. Z zmago bi se bil pomaknil na prvo mesto. Skoda! Na turnirju je sodelovalo nekaj igralcev, ki prevec nagibajo k remisiranju. Organizacija je bila odlična. Skupno je sodelovalo na raznih turnirjih blizu 200 šahlistov iz raznih držav. Gostje so prenočevali pri zasebnikih. Vsem udeležencem glavnega turnirja je pridedel dodelil po 400 nizozemskih guldenov. Zmagovalci so prejeli praktična darila.

Tudi Reshewski v Portorožu

Beograd, 29. jan. — Vedno večja je možnost, da se bo mednarodni turnir v Portorožu udeležil tudi ameriški veleojster Reshewski. Čeprav je lani izjavil, da ne bo več sodeloval na uradnih tekmovanjih FIDE, ker meni, da je sistem tekmovanja za svetovno prvenstvo zanj neugoden in nepravilen.

Te dni pa je ameriška šahovska federacija sporočila FIDE, da bosta njena predstavnik v Portorožu Fisher in Reshewski. Doslej so se za mednarodni turnir kvalificirali: Filip, Pachman (CSR), Benko, Szabo (Madž.), Panno, Rossetti in Sanginetti (Arg.), De Gray (Kolumbija), Neukirch (Bozg.), Fisher in Reshewski (ZDA), Gilgorič in Matanović (J) ter Olafson (Island). Štirje udeleženci bodo poznani po končanem šampionatu SZ. Razen omenjenih bo sodeloval še zmagovalec cone, ki bo v Maniliti, zmagovalec cone turnirja v Kanadi in zmagovalec dvoboja Larsen-Donner.

«Omenili ste nagljenje nekaterih udeležencev h hitremu remisiranju. Kakšno je vaše mnenje o teh pojavih na naših polfinalnih turnirjih in šampionatih?»

«Mislim, da bi bilo treba tem pojavom odlično napraviti konec. Mno administrativnih posegov bi morali naši šahovski novinarji te objave, ki so pri nekaterih igralcih postali že nek sistem, ostro kritizirati. Če že naj razumem starejše igralce, se ne morem nikakor sprizniti s tem pri mlajših tekmovalcih. Številni gledalci naših turnirjev so upravičeno nejevoljni nad tem. Kočno jim ni vseeno, ali se igralci borijo kot se spodobi, ali pa sklepajo remije v osmih, devetih, desetih, dvajsetih in petnajstih potezah. Na osnovi tega se na naših šampionatih igra zelo malo končnih, Sicer pri nas nekateri igralci ne ponujajo remijev, vendar so ti v kreoki manjšini. Kako drugače je to na prvenstvih SZ? To stanje nedvomno zelo škoduje iz razvoja našega šaha. Treba bo

najti čimprej zdravilo proti tej okužbi. Borbenost in vztrajnost je treba postaviti na prvo mesto.»

«Na zadnjem plenu Sahovske zveze Jugoslavije je bilo allšati taranje, da se ne pojavljajo več mladi talenti, kot ste bili vi, Gilgorič, Ivkov in Fuderer. Kaj menite o tem?»

«Nedvomno je res, da je kvaliteta našega šaha danes na višji ravni kot pred drugo svetovno vojno. Vzporn mladih in vabilnim vrhovom je danes mnogo težji kot nekdo, vendar bi s temeljitim učenjem in predvsem z večjo borbenostjo lahko mnogo več dosegli. Eden od vzrokov je tudi občutno in skoraj bi rekel porazno pomanjkanje kvalitete šahovske literatue pri nas. Nadalje menim, da bo treba v bodoče bolj smelo uvrščati mlajše, obetajoče igralce med udeležence mednarodnih turnirjev, četudi se niso mojstri. Morda bi mogo uradnih mladinskih tekmovanj mnogo koristila mednarodna odprta prvenstva po švicarskem sistemu. Turnirji po tem sistemu so krajši, zato cenejši in mnogo borbenejši. Ta-

lentom je tudi na teh turnirjih odprta pot. Tudi dvojni, ki so pri nas takorekoč izumrli, ne bi škodovali. Predvsem pa se morajo mladi ljudje učiti in se naučiti borbeno vztrajati do konca.»

«Troboj z Neukirchom in Shtvo vam je gotovo težil srce. Sedaj, ko ste prepričevalno zmagali, in se uvrstili na mednarodni turnir v Portorožu, gotovo mnogo razmišljate o pripravah in vsem drugem?»

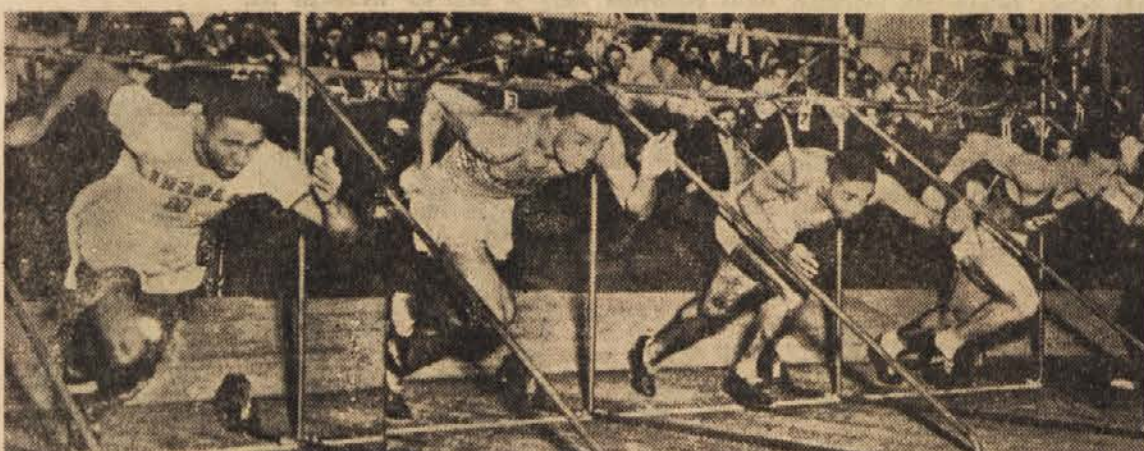
«Prav imate, ob malo večji pazljivosti bi si bil na lanskem onskem turnirju v Sofiji lahko izognil nepotrebnemu troboju. Sedaj je mogo. Z njega se je uveljavil za Portorož tudi Bolgar Neukirch, čemur so v Sofiji dali precej poudarka. Čez organizacijo ni kaj reči. Bila je odlična. Skoda, da se od naše peitorice (Gilgorič, Matanović, Ivkov, dr. Trifunović in Karaklađić) ni uveljavilo več igralcev. Midva z Gilgoričem sva nadvse zadovoljna, da bo turnir ob slovenski obali. Tudi drugod v tujini so s Portorožem zadovoljni. Le-ta bo s tem izrednim turnirjem zaslovel po vsem svetu. Pričan sem, da bo organizacija brezhibna. Teško se bo uveljaviti za turnir kandidatur, saj bo za 21 tekmovalcev na razpolo golet pre mest. Teško delo naju čaka. Potrudila se bova. Moj sekundant v Portorožu bo Rabar. Sicer grem po šampionatu v Sarajevo k vojakom, vendar upam, da se bom v prostem času lahko dovolj posvetil pripravam.»

Prvenstvo Univerze v smučanju

V nedeljo bo množično medfakultetno prvenstvo ljubljanske Univerze v smučanju. Start bo ob 10. pri Slavkovem domu na Poškem čelu. Moštva sestavljajo trije člani. Vsaka fakulteta lahko nastopi z več moštvi. Na tekmovalno mesto bo brezplačen prevoz tekmovalcev z avtobusom ob 9.30 izpred hotela Union. Prijave bodo sprejemali vsak dan do sobote med 12. in 13. uro v klubski pisarni, Miklošičeva 5.

Brzjovke

MOSKVA, 29. jan. (TASS). — V nadaljevanju zaostalih partij šahovskega prvenstva SZ je Gipslis premagal Toluša, Korčnoj pa Talja. Remizirali so: Polugajevski s Petrosjanom in Borisenko s Boleslavskim. Boleslavski je predal partijo iz IX. kola Krogliu, Suetin pa Borisenku.
VARŠAVA, 29. jan. (AP). — Poljska atletska zveza je sprejela ponudbo atletske unije ZDA, naj bi bilo sredi julija v Varšavi srečanje obeh reprezentanc. Ameriška reprezentanca bi pred tem gostovala v SZ.
TOKIO, 29. jan. (AP). — Na letošnjih azijskih športnih igrah, ki bodo ob koncu maja v Tokiju, bo sodelovalo okoli 1000 športnikov iz 39 azijskih držav. Japonska jih je prijavila 294, Filipini 150, Formoz 139, Indija, Koreja in Pakistan po 100 itd. Kitajska se še ni prijavila.
LAHTI, 29. jan. (ISK). — Na skakalnici v Lahtiju, kjer bo svetovno prvenstvo v smučarskih skokih, je bilo pretekle nedelje tekmovalje, na katerem je zmagal Finac Kärkinen 229 (69,5 69,5), na šestu mesto se je plasiral najboljši Šved Edikson 203,5.
BOLOGNA, 29. jan. (Ansa). — Košarkarska zveza Italije je določila datum za srečanje italijanske reprezentance s sovjetskimi. Le-to bo 23. februarja v Milanu. Za to srečanje sta se potegovala tudi Bologna in Palermo.

Ameriški prireditelji atletskih tekmovanj v dvoranah so namestili posebne naprave na startu teka 100 m, ki so starterjem zelo olajšale delo, kajti sprinterji ne morejo več predčasno utiti

predstavnik za Malte. Rusi so tudi že javili, da bodo prišli na Švedsko precej pred začetkom prvenstva.

Devetdeset atletin in atletov je največje število reprezentance, ker sta v njej lahko po dva atleta v moških disciplinah posameznikov in po tri v ženski konkurenci. Na sporedu je 24 moških disciplin (natančno toliko kot na olimpijskih igrah) in 12 ženskih (olimpijski program in 400 m, 800 m ter peterboj).

Letošnje prvenstvo, šesto te vrste, bo na velikem stadionu, kjer so bile leta 1912 olimpijske igre, na katerih je Hannes Kolehmainen prvič prišel na prvi mesto. Na 10.000 m, oxfordski študent Arnold Jackson pa je postal razvselejvi in nepričakovano zmago na 1500 m.

Toda stadion se sedaj bistveno razlikuje od tistega iz leta 1912. Takrat je bila steza dolga 382 m, sedaj pa je po daljšina na 400 m, toda, žal ima še vedno le četrprogi. Stadion bo lahko sprejel od 21.000 do 28.000 gledalcev in ima tudi električno razsvetljavo.

Približno 1000 atletov bo stanovalo v desetih šolah. Na obisku teh šol sem ugotovil, da bodo tekmovalci zadovoljni, kar se tiče prehrane in stanovanja. V vsakem velikem razredu bodo po štiri postelje, omarice, stoli in pisalne mize. Prav tako so v šolah moderno urejene kuhinje, dvorane, v neposredni bližini pa steze za trening. Tekmovalcem bodo v šolah na razpolago tudi zaprti bazeni, dvoranice za 600 gledalcev z odrom in kinom. Nobena izmed reprezentanc ne bo stanovala daleč od stadiona na katerem bodo tekmovali. Seveda bo kar najboljše prehranjevanje tudi za šansonje in radijske poročevalce.

Sedaj pa nekaj o sistemu tekmovanja, ki je pravzaprav bolj zanimiv.

Predvsem so kvalifikacijske norme prenikne. Na osnovi let-teh bo lročeno iz finala le skrajno malenkostno število tekmovalcev. Posledice so očite — n. pr.: na olimpijskih igrah v skoku v višino v Melbourneu 1956 se je kar 22 skakalcev uvrstilo v finale, ki se je začelo ob 14.30, končalo pa šele ob 19.30, urli Zaradi tega ni pričakovati, da bi se na prvih šest mest uvrstili res najboljši tekmovalci, ampak bo predvsem odločala njihova telesna vzdržljivost.

V pregledu (na koncu sestavka) je moč videti norme za finale na evropskem prvenstvu v primerjavi z dvajsetimi najboljšimi rezultati leta 1956 in še iz leta 1957. Naj omenim, da sem upošteval pri sestavljanju lestvice le po dva moška in tri ženske iz posamezne države. Tako je prišlo do neogolčnosti v metu kopja je povpreček evropske dvajsetorice 76,25 m, moral bi pa biti 77,85 m. Ker so štirje Poljaki in pet Fincev presegli to daljavo, nistem pa mogel upoštevati v lestvici dvajsetorice dveh Poljakov in treh Fincev.

Čeprav računa komite evropskega prvenstva, da bo v vsaki disciplini

ball res čiste, ki bodo nastopili uvrstili v polfinale, le po dva iz vsakega izmed treh polfinalov pa v finale.

Mislim, da bi pri sedanjih kvalifikacijah stopnja prvenstva morali iti po trije iz vsake skupine v finale. Zato predlagam, da grede iz šestih predtekov prvega kola zmagovalci naravnost v polfinale, drugi in tretji iz vsake skupin pa naj bi tekmovala še v dveh predtekih. Iz teh bi po trije najboljši šli v polfinale, kjer bi bili spet dve skupini, po trije iz

polfinalnega tekmovanja pa naj bi se uvrstili v finale.

Pregled kvalifikacijskih norm za finale in dvanajstorice najboljših v Evropi leta 1958 in 1957 (v metrih):

disciplina:	norma	1956	1957
višina	1,93	2,01	2,04
palca	4,15	4,35	4,30
daljina	7,15	7,31	7,51
troskok	14,60	15,37	15,23
krogla	15,20	16,84	16,88
disk	48	52,24	53,04
kladivo	55	59,84	61,52
kopje	67	76,63	76,25
ZENSKO			
višina	1,58	1,65	1,63
daljina	5,60	5,97	5,97
krogla	12,55	14,44	14,36
disk	42	47,23	48,31
kopje	47,70	48,81	

Torej, kot kaže, se bo atletom — kar se tiče stanovanja in prehrane — dobro godilo, o sistemu uvrstitve v finale pa ima Harold Abrahams res nekatere upravičene pripombe.

Dirka »Po Jugoslaviji« na avtocesti Ljubljana—Djedvelija

Beograd, 29. Jan. — Kolesarska zveza Jugoslavije je sklenila, da bo v bodoče mednarodna kolesarska dirka »Po Jugoslaviji« na avtocesti Ljubljana—Djedvelija, ko bodo dela na tej cesti končana. Na avtostradi Ljubljana—Zagreb bo pridrela veliko tekmovalcev takoj potem, ko bo zgrajena.

DRŽAVNO SMUCARSKO PRVENSTVO Tekalci na startu

Delnice, 29. Jan. — Nocoj je bila svečana otvoritev z ognjetmetom XIII. državnega smučarskega prvenstva v klasičnih disciplinah. V Delnicah so že zbrani vsi najboljši tekmovalci iz vseh republik.

Jutri popoldne bo na sporedu prva disciplina; tek na 30 km. Start in cilj bosta na stadionu. Froga je lepo speljana in je po izjavi tekmovalcev, ki so si jo danes ogledali, precej težka. Sneg je dober, vendar pa ga je skoraj manj kot v Ljubljani. Za 30 km so se prijavili vsi boljši jugoslovanski tekači razen slovenskega prvaka Seljaka in Raventana Ršbača.

V Badgasteinu že 24 reprezentanc

Badgastein, 29. Jan. — V Badgasteinu, kjer bo od 2. do 9. februarja prizišče prvenstva v alpskem smučanju, je prislo dvest 24 reprezentanc, kar pomeni, da so se zbrale vse prijavljene reprezentance razen Lichensteina.

Za svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah, ki bo v Lahtiju, ki bo od 3. do 10. marca, se je prijavilo 18 držav, med njimi tudi Jugoslavija.

»FILMSERVIS«

podjetje za tehnično izdelavo in obdelavo filmov, Ljubljana, Zrinjskega c. 9

sprejme v službo:
• več radiomehanikov ali radiotehnikov z daljšo prakso
• več elektromehanihov s prakso

Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ali osebne ponudbe z opisom dosedanjega zaposlitve in prakse pošljite sekretariatu podjetja.

Uprava Kliničnih bolnišnic v Ljubljani — Otorinolaringološka klinika

razpisuje mesto

uradnice z znanjem strojepisja

Plača po uredbi. Nastop službe po dogovoru. Kandidatinje naj se javijo v personalnem oddelku Kliničnih bolnišnic v Ljubljani, Zaloška c. 2.

Upravni odbor ANTITUBERKULOZNEGA CENTRA LJUBLJANA

Masarykova 44 — razpisuje delovna mesta v Ljubljani za:

TRI MEDICINSKE SESTRE (predvsem za patronažo)

ADMINISTRATORJA (ADMINISTRATORKO)

Za medicinske sestere nastop službe tako, za administratorja s 1. aprilom 1958. — Plača in položajni dodatek po uredbi. Kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanje zaposlitve pošljite na naslov do 15. februarja 1958.

»KOTEKS«

LJUBLJANA — Kidričeva 3

sporoča vsem gospodarskim organizacijam in ustanovam, da ima nove telefonske številke, in to:

direktor, sekretar, komerciala, računovodstvo, avtopark in ekonomat

št. 23-081, 23-082 in 23-083

INDUSTRIJSKO PODJETJE V LJUBLJANI — Moste

sprejme s takojšnjim nastopom:

blagovno knjigovodkinjo za opravljanje poslov v zvezi s socialnim zavarovanjem

administratorico varilca in transportnega delavca

Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe pod »Takoј« na oglašni oddelek Ljudske pravice.

IZŠLA JE V IZDAJI URADNEGA LISTA FLRJ

Zbirka predpisov o zaključnih računih gospodarskih organizacij za leto 1957

Zbirko so po odloku Zveznega državnega sekretariata za finance št. 25612/57 z dne 24. decembra 1957 sestavili svetniki ŽIVKO DJORDJEVIĆ, NIKOLAJ PETROV, MIHAJLO ŠKEKIĆ IN NENAD BUTAS

Zbirka naj služi vsem gospodarskim organizacijam, bankam, komisijam za pregled zaključnih računov, finančnim inšpekcijam in ljudskim odborom pri izdelavi, pregledu in potrjevanju zaključnih računov kot priročnik v smislu člena 109 Zakona o državni upravi. — Zbirko prejmejo vsi naročniki, ostali zainteresirani pa jo lahko dobe v knjigarnah in prodajalni — BEOGRAD, Brankova 16.

CENA 1200 DIN

Naročila sprejema KOMERCIALNI ODDELEK URADNEGA LISTA FLRJ — BEOGRAD, Kraljevića Marka 9, — telefon 22-619 — žiro račun št. 1032-T-220.

DNEVNE NOVICE

Krvodajalec ljubljancem, pozor!
Krvodajalec akcija v občini Center je v teku. Prijavitelj se takoj pri svojih sindikalnih podružnicah ali pri terenskih odborih Rdečega križa. Bolezni čakajo vašo križ, ki pomeni mnogim rešitev življenja. Stori se svojo državljansko in človeško dolžnost. Dvakrat da, kdor hitro da! Za morebitna pojava se obračajte na občinski odbor Rdečega križa ljubljansko-Center (Nebotičnik 1. nadstropje ali telefon št. 22-174).

Zaradi izrednega zanimanja je razstavljena razstava podaljšana do 4. februarja. Obiščite jo tudi v! Odprta je v razstavnih prostorih Magistrata, od osmih zjutraj do osmih zvečer. Vstopnine ni. Sindikalne podružnice, delovni kolektivi, solet pravite pravoceno svoj obisk zdravstvene razstave, da vam bo zagotovljeno strokovno vodstvo.

Revlja »Sodobna pisarna« je začela izhajati. Je okusno in s silkami bogato opremljena, na finem papiru piše vsebine, članki so kvalitativni. Obravnava mehanizacijo poslovanja, stenografijo, strojepliko in druga poglavja iz pisarniške prakse na poljuden in zanimiv način, da jo je prijetno brati. Vse uradne in podjetne vabilo, da takoj še dodatno naročijo potrebno število izvodov, prav tako tudi uslužbenec in vse tiste, ki se zanimajo za moderno pisarniško poslovanje. Z revijo boste vsi zadovoljni. Uprava revije: Ljubljana, Gosposka 12.

Nevropshiatrična sekcija SZD bo imela 3. februarja t. l. ob 18. uri na nevrološki kliniki svoj redni sestanek. Dnevni red: 1. volitve novega odbora; 2. nekatera organizacijska vprašanja; 3. razno. Vabljeno vsi zainteresirani. — Odbor.

Zveza borcev NOV terenski odbor »Miran Turk«, Ljubljana (teren »Miklošič«) priredi dne 1. februarja 1958 ob 20. uri v vseh prostorih Doma JLA v Ljubljani, Trg OF, družabno prireditelj s plesom in bogatim srečovanjem. Plesni orkester godbe JLA. Za dobro potrebo preskrbljeno. Med prireditelj bo srčkov ples. Vstopnine 150 din. Vstopnice v predprodaji v trafikah na vogalu Titove in Trga OF. Vljudo vabileni! — Odbor.

Starodavna ljudska modrost in najnovejša znanstvena dognanja priporočajo prirodni čebelnji med kot učinkovito sredstvo zoper srčne bolezni, žilodrne in črevesne težave, boleznj jeter, žolča in ledvic.

OPERA
Cetrtek, 30. jan. ob 19.30 R. Strauss: »Ariadna na Naksosu«. Abonma red K.
Petek, 31. jan. ob 19.30: Janacek: »Jenufa«. Abonma red F (Vstopnice tudi v prodaji.)
Sobota, 1. febr. ob 19.30: »Andre Chénier«. Abonma red P. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Nedelja, 2. febr. ob 15: Lindpaintner: »Danina«. Izven in za podelitje. (Vstopnice so že v prodaji.)

LPM-107 DELA KLASICNIH MOJSTROV
J. S. Bach: Fantazija in fuga v g-molu. — A. Vivaldi: Koncert v a-molu. — F. Mendelssohn-Bartholdi: Adagio

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA
Gledališka pasaza
Cetrtek, 30. jan. ob 20: Kulundžič: »Usode«. Premiera. Izven Krstina predstava.
Petek, 31. jan. ob 20: Dürrenmatt: »Obisk stare gospe«. Abonma Petek II — kolektivni. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 1. febr. ob 20: Kulundžič: »Usode«. Izven.
Nedelja, 2. febr. ob 15: K. Brenkova: »Carobna palčica«. Izven; ob 20: Dürrenmatt: »Obisk stare gospe«. Izven.

SENTJAKOBSCO GLEDALISCE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 1. febr. ob 20: Scheinfflugova: »Okence«. (Zgodba profesorja Johaneka). Komedija. Izven. Zednjic.
Nedelja, 2. febr. ob 18: H. Ficz: »Srebrna tiliča«. Pravičljiva igra z godbo in plesom Popoldanska predstava. Izven;
ob 20: F. Hadžić: »Vsi smo malo ljudje«. Komedija. Večerna predstava. Izven.
Opotzujemo na sobotno zadnje uprizoritve veselih Olge Scheinfflugove »Okence«.

ROKNE LUTKE
Resljeva c. 36
Nedelja, 2. febr. ob 17: F. Milčinski: »Dve veselji zgodbi«.
Prodaja vstopnic vsak dan od ponedeljka dalje (razen nedelje) na upravi, Resljeva c. 36, telefon 32-020 od 10—12 ure in pol ure pred začetkom predstave pri gledališki blagajni.

FRANC JEVIKAR
Nenadoma nas je zapustil član našega kolektiva tovariš
Vestnega in dobrega člana bomo ohranili v trajnem spominu.
Uprava in kolektiv »ZITO-MOKA«, Ljubljana

IVANKA BERLEC
upokojenka
Pogreb bo v petek, dne 31. januarja 1958 ob 15. uri iz Petrove mrliške vežice na Zaloh.
Zaluzjoji ostali

OBRTNA AMBULANTA pri TOVARNI AVTOMOBILOV MARIBOR-TEZNO
sprejme v službo:
obrnatega zdravnika
dve medicinski sestri
materialnega knjigovodjo (-kinjo)
Pismene prijave je treba vložiti v teku 15 dni od dneva razpisa. Prejemki po predpisih Zakona o javnih uslužbenih. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ustanova ne razpolaga s stanovanji.
M 17

UMRILA JE IVANKA BERLEC
upokojenka
Pogreb bo v petek, dne 31. januarja 1958 ob 15. uri iz Petrove mrliške vežice na Zaloh.

POZOR
Hišni svetilni ustanove
Ako imate predvidena parketarska dela v letu 1958, jih naročite v zhmskem in pomladanskem času, ker bodo poznejše parketarji zaposleni z deli po sklenjenih pogodbah na novih stavbah. — Naročila sprejema: »PARKETARSTVO« — Ulica Moše Pijade 35.

List izdaja in tiska Casopisno založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Koptarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Notranjepolitična gospodarska rubrika Nazorjeva 12/II, tel. 20-507 in 22-621 — Kulturna rubrika Koptarjeva 6/III, tel. 31-357 — Uprava Trubarjeva ul. 24, telefon 22-491 in 22-492 — Naročniški oddelk Petkovskovo nabrežje 25, telefon 22-494 — Oglasi oddelk Koptarjeva ulica 4, telefon 31-358 — Poslovilnica na Titovi cesti 15, telefon 22-322 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun 00-KB-G-Z-1393 — Poštni predal 42 — Poština plačana v gotovini.

Cestitke

Naši dobri in skrbni mamici Danl Nučić želimo obilo sreče in zdravlja: sinčka Andrej in Tomaž, mož Tone, mama in ata.

MARIBORSKE VESTI
DEZURNA LEKARNA:
Cetrtek, 30. jan., lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.
Petek, 31. jan., lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.
Od 9. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane istega dne ali noči.

KINO
»UNION«: amer. barvni cinem. film »Zlomljeno kopje«.
»PARTIZAN«: amer. barvni film »Vrni se, striček Willi«.
»UDARNIK«: amer. barvni film »Stirje jezdec«.

SLOV. NARODNO GLEDALISCE
Cetrtek, 30. jan. ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red B. Gostuje Kurt Rapf, dirigent iz Innsbrucka. Nekaj sedežev v prodaji.
Petek, 31. jan.: zaprti (generalka).
Sobota, 1. febr. ob 19.30: Zweig: »Volpone«. Premiera. Izven in za premierski abonma. Mladini do 16 let vstop ni dovoljen.
V soboto, 1. februarja bo premiera Zweigove klasične komedije »Volpone« (po Ben Johnsonu). Breztrdna komedija v treh dejanjih (8 slikah). Režiser: Miran Herzig, kostumograf in insecinator: Vlasta Hegeduš, scenska glasba: Saša Lajovic, koreograf: Anka Lavračeva. Nastopajo: Arnold Tomovnik, Vladimir Skrbinšek, Janko Haberi, Franjo Blaž, Hugo Florjančič, Boris Brunčko, Majda Gorinkova, Pavla Brunčková, Slavko Fievel, Jože Samec, Ivo Leskovec, Danilo Serajnik, Franjo Potočnik, Ivan Cvrlak, Viktor Verdnik in Borut Hanžič. Plesajo: Marija Belina, Filomena Fližolin, Danica Knežević in Julka Večer. Čas dogajanja: Benetke za časa renesance.

CELJSKE VESTI
SLOV. LJUDSKO GLEDALISCE
CETRTEK, 30. JAN. OB 18: »Dnevnik Ane Frankove« Gostovanje v Lokah-Kisovcu.
Nedelja, 2. febr. ob 15.30: Pavel Golla: »Jurček«. Izven, po znižanih cenah.
KINO
»UNION«: ameriški barvni cinem. »Sedeči bik«.
»METROPOL«: poljski film »Skritvost zapuščenega okna«.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

VESTI IZ TRBOVELJ
KINO
»DELAVSKI DOM«: zaprti.

IZ PTUJA
KINO
»PTUJE«: ameriški črno-bel. film »Klic dviljine«.

IZ MURSKÉ SOBOTE
KINO
»MURSKA SOBOTA«: Jugoslov. film »Milijoni na otoku«. Predstava ob 20.

IZ ROGASKE SLATINE
KINO
»ROGASKA SLATINA«: angleški film »Jaz in gospod minister«.

VESTI IZ KRANJA
PRESERNOVO GLEDALISCE KRANJ
Petek, 31. jan. ob 20. uri. Carlo Goldoni: »Kremlarica Mirandolina«. Komedija v treh dejanjih z glasbo in petjem. Gostovanje Mestnega gledališča z Jesenic. Izven.

STORŽIČ»: ameriški barvni film »Zgodba o Glennu Millerju«. Predstave ob 18, 19 in 20.

Vesti z Jesenic in okolice
Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima do 31. januarja dr. Stanica Rosenstein, Javniška pot.

RADIO»: premiera jugoslov. filma »Svojege telesa gospodar«. Predstavi ob 18 in 20.

PLAVZA»: angleški film »Hiša skrivnosti«. Predstavi ob 18 in 20.

Z BLEDA
KINO
»BLED«: angleški film — vojna drama »Skozi pekels«. Predstava ob 20.

OPORNÍ OGLASI
KRATEK KLAVIR (Strutzi) v zelo dobrem stanju, krasen glas, dunajska mehanika, železna konstrukcija, ugodno napravo. Oglejte od 10—12. in od 14—16. ure Ljubljana, Prijateljjeva 13, pritličje.

RADIO LJUBLJANA
Sporod za četrtek, dne 30. januarja
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55
5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 6.30—6.40 Reklame — 6.40—6.45 Naš jedilnik — 6.55 »Mi, ga zingamo« (gledanje narodne napovedne igrate instrumentalni ansambli) — 8.35 To in ono za vas — 9.00 Silke iz glasbenega koledarja — 10.10 Melodije à la carte — 11.00 Orkestralni odlomki iz oper — 11.30 Cicabom — dober dan! (Lojze Maruško: Izgubljena hišica) — 11.45 Pesmi za naše male — 12.00 Potpuri melodij — 12.30 Kmečka uni-versa — Dr. Janoz Batja: Vzroke bolezni praščikov — 12.40 Poje holandski zbor »Ma-strechter Slaar« — 13.15 Internacionalne korčnice — 13.25 Na obisku pri nordijskih mojstrih — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Humoreska tega tedna — Janoz Trdin: Zegname — 15.50 Z našimi in izozemskimi solisti in skladatelji — 17.10 Plošča v plošči — 18.00 Radijska uni-versa — Danilo Ružič: Spretnost tajnega pisarja — 18.15 Petar Stojanović: Koncert za violino in orkester — 18.45 Cetrtova reportaža — Saša Vuga: V dobrem starem mestu — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 19.50 Teden-ski notranjepolitični pregled — 20.05 Cetrtekove domače pesmi in napoved — 21.00 Zadovoljni Kranjec (ob 200-letnici Vodnikovega rojstva) — 21.30 Iz sodobne švicarske komorne glasbe — 22.15 Po svetu jazza — »Nat King Cole« — 23.00—23.15 in 23.30 — 23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

KINO »KOMUNA«: franc. film »Dnevnik majorja Thompsona«. Tednik: F. N. 4. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Martine Carol.
KINO »SLOGA«: angl. barvni film »Junaki sherwoodskega gozda«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
KINO »VIC«: amer. film »Hiša skrivnosti«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »TRIGLAV«

AMERISKI BARVNI CINEMASCOPE FILM
»Do pekla in nazaj«
Brez tednika. V glavni vlogi Audre Murphy, Marshall Thompson. Predstave: Ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Angleški film
MADLENA
V glavni vlogi: Ann Todd in Ivan Desny. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

Časopisno-založniško tiskarsko podjetje
»KULTURA«
BEOGRAD — Moše Pijade 29/III — poštni predal 628
telefon 25-548 — žiro račun št. 10-KB-32-Z-77

V kratkem bo izšla knjiga
KARL MARX
»KAPITAL«
v prevodu Moše Pijade in Rodoljuba Čolakovića

Ta jubilejna izdaja, katere prevod je bil temeljito revidiran, s posvetilom Rodoljuba Čolakovića Moši Pijadi in njegovemu delu pri prevajanju »Kapitala«, bo izšla v specialni opremljeni knjigi, ki bo tiskana na finem bibliškem papirju v formatu 14 × 20 cm, vezana v specialno platno.
Da bi omogočila nabavo tega temeljnega dela znanstvenega socializma, je »Kultura«
ODPRLA PREDNAROČBO PO ZELO UGODNIH POGOJIH
Naročnina za vse tri dele znaša 3000 din in je plačljiva v desetih mesečnih obrokih po 300 din.
Po plačilu prvih dveh obrokov ima naročnik pravico do prvga dela, ki bo izšel v začetku marca 1958.
Drugi del bo izšel junija, tretjega, najobširnejšega, pa bodo naročniki prejeli konec oktobra.
Pripominjamo, da bo knjiga tiskana v omejeni nakladi in jo bodo v prvi vrsti prejeli naročniki. Preostali izvodji bodo naprodaj v knjigarnah po 3000 din za vse tri dele.
Naročnino pošljite:
Casopisno-založniškemu in tiskarskemu podjetju »KULTURA«, BEOGRAD, na žiro račun 10-KB-32-Z-77 z označbo za »KAPITAL«.

Tu odrežite
S tem nepreključno naročam »KAPITAL« Karla Marxa (v treh delih) za ceno 3000 din.
Obvezujem se, da bom zgornji znesek poravnal v desetih mesečnih obrokih po 300 din na žiro račun »KULTURA«, Beograd, št. 10-KB-32-Z-77.

1958.
Podpis in poln naslov kupca:

Letalo, ki maha s krili

Moskovski radio je pred kratkim poročal o novem letalu s premičnimi krili. Pioneerji letalstva vse od ikara do bratov Wright so skušali posnemati ptice. Decembra leta 1903 se je nesrečno končal poskus bratov Wright, ki sta imela letalo z mahajočimi krili. Londonski muzej hrani nekaj letal, s katerimi so ljudje že pred stoletji skušali posnemati ptice. V poročilu moskovskega radia pa je zdaj rečeno: »Letala, ki mahajo s krili, so primerna za krajše polete, obnesejo pa se zlasti zato, ker lahko vzletijo kjerkoli in tudi pri-

stanejo na poljubnem kraju. V novi sovjetski kovinski ptici je prostora za 15 ljudi. Načrte za pticam podobna letala je pripravil Smirnov, konstruktor Ribnikov pa je izdelal letalo, katerega krila so podobna krilom žuželk.

Tihotapec kobalta

Belgijska policija je zaprla nekoga Camilla Crouja z obtožbo, da je pretihotapil iz dežele okoli 23 ton radioaktivnega kobalta, snovi, ki jo je Belgija razglasila za strateško in prepovedala izvoz v določene dežele.

Ribe pod polarnim ledom

Nenavadna zamisel novozelandskega naravoslovca

- Novozelandski biolog dr. Balham je kot član antarktične odprave predložil nenavadno reč: z razstrelivom bi razbili 30 m debeli led na Rossovem morju, on pa bi potem vrgel mrežo in kot prvi ujel ribe pod tisočletnim antarktičnim ledom.

»V teh temnih vodah se bo nemara našlo marsikaj,« je rekel dr. Balham. »Upam, da bom ujel kaj podobnega, kot so ulovili zna-

stveniki pred nekaj leti blizu Madagaskarja.« (Gre za živi fosil »coelocanth«.) V zalivu blizu Pram Pointa, kjer stoji Scottovo oporišče, je Balham že dlje časa lovil ribe

bosta utirala pot skozi trdni modri led, ki se je dolgo vrsto let postopoma raztezal nad vodami Rossovega morja, ko so se močni ledeniki začeli spuščati z višjih področij antarktične celine.

Franci pripravljajo za izpopolnjevanje svojih pilotov lahko reaktivno letalo, ki ga bosta poganjala dva reaktivna motorja. Nedavno objavljene risbe ne spreminjajo prav nobeni tehnični podatki

skozi luknje, ki so jih napravili tujinji. Ujel je nekaj rib, ki so bile na las podobne vsem znanim vrstam. Zdaj upa, da bo po eksploziji razstreliva na ledeni plošči ujel kaj posebnega.

Govorica na mesecu

V katerem jeziku se bodo na Mesecu sporazumeli prvi ljudje? Na to vprašanje so skušali odgovoriti znanstveniki iz desetih dežel, ki so se zbrali na konferenci v Kaliforniji. Zastopnik pariške univerze je dejal, da bi se angleščina najbolje obnesla, profesor z londonske univerze pa je odgovoril:

»Čista ruščina je mnogo primernejša od slabe angleščine.«

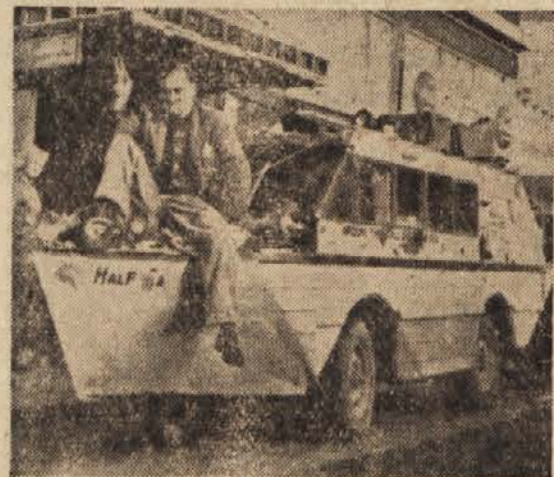
Mesto rokobork

Oblasti v ameriškem mestu Regina so dovolile rokoborske prieditve, na katerih nastopajo ženske. Ze dalje časa je ženska rokoborba v tem mestu poglavitna atrakcija. Mestna uprava je izdala odlok kot odklonilni odgovor na nedavni predlog, naj bi prepovedali žensko rokoborbo.

Za dobro voljo

SMEJAL SE JE

Tonček je prijel na stopnicah. Tako je tulil, da se je zasmil stari materi, ki je sedela

Skoraj devet let je potoval s svojim amfibijskim vozilom okoli sveta ameriški rudniški inženir. Iz Montreala se je peljal čez Atlantik v Anglijo in dalje na evropsko celino, nato mimo Indije v Avstralijo in čez Pacifik nazaj v Ameriko. Zdalj ga v New Yorku pričakuje žena, ki se je namenila z njim na pot, pa je vzdrla le do Londona

To največjo plovečo odedo so razbili že nedavno v Mali Ameriki, vendar doslej še ni skušal tam loviti globinskih rib. Ledene stene so ob robovih zlob debele in segajo do 30 m visoko.

Palle Mogensen, ki bo vodil novozelandske znanstvenike na južnem tečaju v prihodnji zimi, v kuhinji. »Kaj je?« ga je vprašala. »Očka se je s kladivom po prstu.« je odgovoril. »Daj no, čemu bi jokal? Tako velik fant si žel Tisto s kladivom po prstu vendar ni tako huda reč. Mar bi se smejal!« »Saj sem se,« je povedal Tonček.

DOBER NASVET

Starejši možki je vprašal dečka, ki se je igral na londonski predmestni ulici:

»Ali je daleč do doma izgubljenih psov?« »Daleč,« je odgovoril deček. »Ali se vam mudi?« »Mudi se mi,« je rekel stari. »Kako bi najhitreje prišel tja?« Deček ga je pogledal, nato pa je odgovoril: »Glejte, tam je stražnik. Če bi se meni mudi v tisti dom, bi kar stražnika popadel za noge.«

FRANK HARPER

Newyorške NOCI

27 DETEKTIVSKI ROMAN

»Ze dobro, če sta prepričana o tem,« je odgovorila.

»Oprostite, da sva vas vznemirjala,« sem zamrmral in pustil Magdo Waldovo samo sredi nereda, ki sva ga napravila.

V dvigalu sem povedal Tightu tisto o brzjavki. Spodaj v veži sva opazila Jonesa in nepazno izmenjala z njim dogovorjeni znak, nato pa sva odšla do podružnice Western Uniona. Potem ko sva se legitimirala, sva dobila dvojnik brzjavke, ki jo je poprej prejela Magda Wald. Prebrala sva besedilo:

»Bolo pooblaščen sklepiti z Lordom. Stop. Frank.«

»Nemara je to res kakšno poslovno sporočilo,« je rekel Tight po kratkem premisleku.

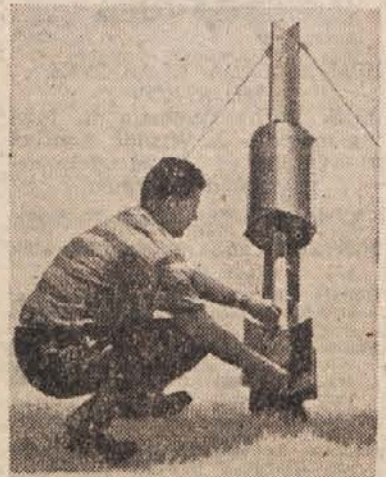
»Ali pa šifra, kdo ve.«

»Bolo in Lord 'sta lahko podjetji. Ne morem razumeti, čemu se niso zmenili po telefonu.«

»To je preprosto, Rothovim telefonskim pogovorom prisluškujejo tekmeči, ti pa to prav gotovo vedo.«

Šla sva v kavarno, sedla k oknu in se obrnila tako, da sva imela pred seboj glavni vhod z zastavo na pol droga in del ulice. Zadovoljil sem se z črno kavo in brez zavisti gledal prijatelja, ki je z občudovanja vredno slastjo pospravil kruh, sir in pasteto.

Na zahodnoameriški obali so preizkusili posebno raketo za gašenje gozdnih požarov. V valju iz lepenske je okoli 32 litrov kemikalije, spodaj je raketni motor. Enostopno raketo je mogoče izstreliti 400 metrov, dvostopno pa 1100 metrov daleč. Brž ko raketa udari ob tla, se razprši gasilno sredstvo, ki v kratkem času zadušiti gozdni požar. Eden naših posnetkov kaže raketo pred izstrelitvijo, drugi pa gozdnega gasilca, ki za raketo še dokonča delo.

Uran v Donavi

Uranska mrzlica je v sodobnem svetu skorajda prekosila nekdanjo zlato, kar je razumljivo spričo čedalje večjega pomena tega elementa. V Avstriji so pred dvesta mesecema našli na dveh krajih uranovo rudo, zdaj pa poročajo z Dunaja, da je uran tudi v donavski vodi. Analizirali so jo in našli v litru vode 1,7 miligrama urana.

Morfij, opij... televizija?

Zdravniki o oni najnovejših tehničnih pridobitev

Ali je televizija mamilo pravo kot opij ali alkohol? To vprašanje na veliko obravnavajo v ZDA, ker mnogi Američani po cele ure presedijo pred televizijskimi sprejemniki, tako da so njihovi zdravniki že zaskrbljeni.

Zdravniki so ugotovili, da so posledice »zastupljanja s televizije« podobne onim, ki nastanejo pri uživanju heroina in morfija, zato ameriški zdravstveni delavci zdaj čedalje prizadevneje proučujejo to vprašanje.

Teh pojavov pa niso ugotovili samo Američani, temveč tudi medicinski strokovnjaki v drugih deželah, kjer se je televizija že precej razširila. Tako je na primer opisal neki francoski specialist za možganske bolezni čudno »televizijsko nesrečo«. Znano je, da je v človeških možganih val, imenovan »gamma 14«, ki opliva na slabitev življenjske energije in na spanje. V normalnih razmerah ta val ne škoduje, v določenih primerih pa je zelo nevaren. Delavec, ki preperja televizijska platna, je nezaveden obležal na svojem delovnem mestu. Ugotovili so, da je bil televizijski zaslon postavljen napačno in je oddajal valove, ki ustrezajo frekvencam gama 14. Zaradi tega se je pogreznil v globoko hipnotično spanje.

Podobna nesreča se lahko primeri tudi avtomobilskim voznikom, ki neopazno vozijo mimo drevesnih senc. Edino zdravilo je v tem, da voznik vsake toliko časa za sekundo ali dve zapre oči in pri tem naglo zmanjša hitrost, da se spremeni ritem vožnje.

Z 28.000 ciklami v sekundi zvrta tale miniaturni sveder z diamantno konico tako drobno luknjico, da gre vanjo človeški las. Zvočni valovi, ki imajo dvakrat višjo frekvenco, kot jo lahko zazna človeško uho, proizvajajo tok, zaradi katerega deluje sveder podobno kot pnevmatično kladivo. Tako drobne luknjice potrebujejo za razne napeljave na sestavnih delih elektronskih računskih strojev

Tightu sem dal dogovorjeno znamenje, sistematično sva se spravila na delo. Najprej sva obrnila njeno torbico in stresla na mizo ključ, škatlico s pudrom rdečilo, aspirin in cigarete. Potem sva pregledala predale pisalne mize in zmetala na kup več spisov, ovitkov in drugih reči. S police so letele knjige, premikala sva preproge in blazine na usnjenih naslanjajih. Tight je prevrnil tudi koš za papir.

Magda Waldova se je razkoračila, oprla roke v bok in se hripavo smejala.

»Mar misliš, da je ta Tew ali kako mu že pravita, skrit v moji torbici?«

Na steni so viselje le tri slike. Tisto v sredini je bil naslikal Van Gogh. Tight je trkal po zidu, nato pa je sunil slike na tla. Pod Van Goghovo podobo je odkril vratca. Zidna omarica je bila zaprta. Skoraj z vsemi ključji sva poskusila, nazadnje so se le odprla jeklena vratca. V omarici sva našla najrazličnejše reči, samokresa pa ne. Bili so zemljevidi, lepo urejeni po skupinah: Chicago, Las Vegas, Los Angeles, Miami, New Orleans, New York in San Francisco. Na stobne zemljevidov je bilo v omarici, na njih pa sva opazila oznake z različni ženskimi imeni.

Vedela sva, za kaj gre: prostitucija. To so bila imena tistih nesrečnic, s katerimi je Roth trgoval prav tako kot z nafto in z drugimi rečmi.

Ko sva zemljevide zmašila v žepe, je sel prinesel brzjavko. Videl sem, kako jo je Magda Wald naglo odprla in prebrala, nato pa jo je brž skrila globoko pod bluzo.

Samokresa nisva mogla najti, zato nisva več preiskovala.

Tightov glas ni bil še nikoli blažji kot tisti trenutek: »Zdi se, da sva vam storila veliko krivico, miss Wald.«

Tight mi je iztrgal list iz rok. Od jeze je zardel kot kuhan rak in me srdito pogledal:

»Nate se ne morem več znesti,« je rekel.

»Kaj hočeš reči?« sem ga vprašal.

»Samo od tebe so lahko izvedeli,« je bil rekel Tight ves rdeč.

»Nikomur nisem črniti niti besedice,« sem mu odgovoril.

»Potem pa so gotovo blebetali na tvojem oddelku. Ze večkrat so se zaleteli s svojo napačno taktiko.«

Užaljen sem bil. »Takoj bova ugotovila,« sem rekel in vstal. Po telefonu sem vso jezo stresel na svojo tajnico Mac. »Nekdo bo letel iz službe, če ugotovim, kdo je dal novinarjem Tewovo ime.«

Mac je imela čudno navado, da je vselej jokal, če je kdo ostro govoril z njo. »Pri nas ni nihče ničesar povedal,« je hlipala.

»Dobro, Mac. Ali je kaj zame?«

»Nekdo vas je telefonično klical. Ker vas ni bilo, je povedal, da je Tew ubil Rotha,« je povedala tajnica.

»Hudiča, glej si ga no!« sem rekel, odložil slušalko in se vrnil k Tightu, ki je že spet zadovoljno lizal sladoled. »Moj oddelek nima nobene zveze s to novico,« sem mu povedal. »Po vsem videzu se nekdo močno trudi, da bi morilu Irene Smithove podatki tudi uboj Fedorja Rotha.«

»Kdo bi to mogel biti?« je rekel Tight, nato pa je kar na lepem začel reševati križanko. Mirilo je nekaj minut, Tight je naglo odprl list in se potrkal po čelu. »Ali se spominjaš, da pred kratkim nisva mogla uganiti imena mesta na Siciliji?« me je zamišljeno vprašal.

»Da, spominjam se. Imena tega mesta si se spomnil tistega dne, ko so Rotha našli mrtvega,« sem mu odgovoril.

»Katera beseda je bila to?«

»Beseda s sedmimi črkami...«